

MŪSŲ
VISUOMENĖJ

Čiurlioniečių koncertas.

Šį šeštadienį ir sekmadienį įvyks seniai lankiami Čiurlioniečių koncertai Philadelphiaj ir New Yorke.

Sąryš su tuo didžiojo New Yorko spaudos per visą šią savaitę minimas lietuvių vardas. Jau kelis kartus apie tai buvo kalbėta radio ir televizijos programoje. New Yorko koncertas, nekalbant apie jo įrašymą į juostas Voice of America reikalams, kuris numato Čiurlioniečių koncerto dalis įtraukti į netrukus prasidėsiančias transliacijas, skirtas Lietuvai, ir Amerikos publikai koncertą perduos trys, ar net keturios New Yorko radio stotys.

Visa tai sudaro ne visai paprastą sąjūdį. Nėra reikalo aiškinti jo reikšmingumą.

Visai neabejojama, kad New Yorko Carnegie Hall bus pilna, nors joje esą apie 3,000 vietų.

Būta kiek abejojimų dėl Philadelphiajos, kur vietos lietuvių visuomenės dalis pasirodė tam reikalui keistokai abejinga. (Apie tai yra atskiras straipsnis 3-me puslapyje). Bet paskutinės žinios sako, kad ir ten greičiausiai Muzikos akademijos salė busianti pilna (per 2,000 vietų). Susiorganizavo į tą koncertą visa eilė ekskursijų iš gretimų kolonijų. Tai išgirdę ir vietiniai, sako, suskato apsirūpinti bilietais...

Šių koncertų reikšmė yra ne vien tik meninė, todėl ir iš toliau visuomenė gyvai domisi jų pasisekimu.

Tenka girdėti, kad visuomenė rūpinasi ir finansiniu Čiurlioniečių koncertų pasisekimu. Tuo tarpu tas susirūpinimas daugiausia išsiskiria... užuojautos dėl skriaudų, kurias, girdi, Čiurlioniečiams teko ar teks patirti iš koncertų organizatorių pusės. Tačiau mums iš visai patikimų šaltinių teko patirti, kad jokių skriaudų nėra patirta. Visi koncertų rengėjai yra atsišlyginę, kaip buvo sutarta ir ansamblio prie nieko pretenzijų neturisi.

Šios savaitės koncerto rengėjai irgi, esą, apmoka ansamblio kelionės ir kitas išlaidas. Tai sudaro apie 4,000 dolerų. Apie mūsų tos sumos jau esanti sumokėta prieš mėnesį, nes tuo metu reikėjo jau užsakyti lėktuvą. Rengėjai moka už sales, skelbimus, moka mokesčius, ir visas kitas koncertų rengimo išlaidas ir visą nuostolių riziką imasi savo atsakomybei. O jei bus pelno, tai ansamblis jo gausias 75%.

Užuojautos reikšėjai, kiek girdėti, siūlo ansambliui geriausiu atveju pusę pelno, o apie nuostolių riziką gal nei nepagalvoja... Kiekvieno atveju, susirūpinimas, atrodo, krypta ne ta linkme, kur reikia. Kokiomis pastangomis ir kokiame aplinkvėse ansamblis pasiekia savo darbo rezultatų ir ar čia nereikia pagalbos, to beveik niekas nesiteirauja...

Amerikos politikoje

Clevelande susikūrus Lietuvių Politinis Klubas šį sekmadienį rengia didelį susirinkimą su kalbėtojais iš kongreso, ir Ohio gubernatorių Lausche esąs net pažadėjęs dalyvauti, nors kažin ar jam tai bus visai patogiu, kad kiti du kalbėtojai yra respublikonai, o jis žada arčiau prisiderinti prie savo partijos — demokratų linijos.

Minėtas klubas yra tuo skirtingas nuo daugelio kitų lietuviškų politinių klubų, kurie esti su susirūšę su kuria nors partija. Šis klubas rekomenduoja, kaip nepriklausomas, nes šalia trijų respublikonų kandidatų, ir Ohio gubernatoriaus vietą remia demokratų kandidatą Lausche. Pažymėtina, kad būrelis Clevelande lietuvių iš demokratų partijos, patyrę apie šio klubo

EINA
35
metai

DIRVA

THE FIELD

Atsk. Nr
8
centai

RAUDONIEJI APSUPTI

Pirmoji sostinė iš bolševikų atvaduota

šios savaitės Korėjos karo rezultatai jau duoda progos kalbėti apie tai, kad Korėjos karas netrukus gali būti baigtas.

Seulas laikėsi dar kelias dienas po to, kai Jungtinių Tautų kariuomenė įsiveržė į jo priemiestius. Bet antradienį gen. Mac Arthur iškilmingai paskelbė, kad Pietinės Korėjos sostinė vėl draugiškose rankose.

Žinoma, jis buvo ne tik draugiškose rankose, bet ir liepsnose, kadangi kovos vyko namas po namo. Net ir tuo metu kai miestai jau buvo paimtas, kovos jame tebevyko, kadangi čia buvo apsupta apie 5,500 raudonųjų, kurie nesutiko pasiduoti ir kovojo, apsikasę net gatvėse, tarp tramvajų bėgių.

Tuo pačiu metu iš pietų Jungtinių Tautų pajėgos pradėjo greit stumtis į visas puses, ypač Seulo link. Antradienį replės užsiėmė, Pietvakarinėje pusiasalio dalyje liko atkirsta visa raudonųjų armija, kurios, skaičiuojama, gali būti tenai apie 100,000 vyrų.

Dabar susijungimo koridorius plečiamas į šonus, daugiausia į Taizano pusę. Likviduoti tokią didelę apsuptą armiją nebus lengvas uždavinys. Bet turima ir pasitikėjimo, kadangi ta kariuomenė ne tik išvarginta, bet ir visiškai atkirsta nuo visų tiekimo šaltinių, ir nuo bet kokios pagalbos. Vienintelė pagalba

jiems būtų — didelių jėgų puolimas iš šiaurės. Bet to tuo tarpu negirdėti.

Ir į šiaurę nuo ligšiolinio prietilčio jau pasistūmėta gana toli į šiaurę. Ne tik Pohangas atsiimtas, bet ir visu frontu yra pasistumta beveik tiek, kiek pirma iš viso buvo to prietilčio.

Generolas Mac Arthur tarp kita pasakė, kad Seulas, tai pirmutinė sostinė, kuri kada nors buvo iš bolševikų atimta. Tai ne visiškai tiesa. Savo laiku bolševikai buvo išvyti ne tik iš Pabaltijo, bet ir iš Gudijos bei Ukrainos sostinių, tik visa nelaimė, kad išvijikai buvo tokie patys, kaip ir vejami. Jei Mac Arthur tačiau kalba apie pirmutinę išvaduotą sostinę, tai galima prie to tik pridėti linkėjimą, kad tai nebūtų ir paskutinė...

KAS TOLIAU?

šios padėties akivaizdoje New Yorke, kur dabar yra susirinkę viso pasaulio diplomatai, rimtai svarstomas klausimas, kaip bus su Korėja toliau.

Galutinai aiškėja nuomonė, kad prie 38 paralelės sustoti nebus galima ir nereikia.

Reikalas pereiti 38 paralelę atkristų tik tada, jei šiauriečiai sustotų kovoje, atiduotų ginklus Jungtinių Tautų dispozicijon ir sutiktų, kad, Jungtinių Tautų komisija perims savo žinion kraštą

ligi tol, kol bus normaliu būdu visos tautos išrinkta demokratiška valdžia.

Tuo tarpu neatrodo, kad šiaurinės Korėjos komunistai būtų pasirengę tokiai kapituliacijai.

Pažymėtina, kad JAV vyriausybė nenori siųsti savo kariuomenės į šiaurinę Korėją. Ji siūlo, kad tos Korėjos dalies okupacijos pareigą apsiimtų atlikti kitų valstybių kariuomenės. Mat, jei amerikiečiai įeity į šiaurinę Korėją, tai Amerikos karys jau akis į akį susidurtų su sovietiniu kariu ir dar visai arti prie Vladivostoko. Tai, esą, pavojinga...

Amerikos vyriausybė jau pareiškė savo nuomonę Korėjos ateities klausimu. Ji sako, kad Amerika nesiekia turėti Korėjoj karių bazių. Amerika pripažįsta tam tikras teises ligšiolinei Pietų Korėjos vyriausybei, bet visai nesiekia primesti ją Korėjai. J. nori visos Korėjos vyriausybės, bet nesutiks, kad ji būtų sudaryta koalicijos būdu, kur paskui komunistai jau "legaliai" nusikratytų visų kitų (kaip tai buvo Lenkijoje). Ta proga Amerikos vyriausybė nenori didesnio karo politinių tikslams pasiekti.

Taigi planas bendrais bruožais jau matomas ir jis maždaug toks gal ir pasiliks, jei koki nauji įvykiai neapvers visų planų aukštyn kojom...

Ir vėl
taikos ofenzyva

Atrodo, kad Maskva yra pasiūšusi praryti kartų pralaimėjimą Korėjoj ir tu tarpu neiti gelbėti šiauriečių komunistų.

Vietoj to, matyt, nutarė, kad reikia dar pavidinti taikos apas-talų rolę.

Marylande yra susidaręs toks "Taikos komitetas". Kokios tai taikos komitetas, galima numanyti. Tas komitetas kreipėsi į Maliką su keturiais klausimais:

1. Ar jūs vyriausybė pasižada nepavartoti atominės bombos pirmutinę?

2. Ar jūs pritariat visuotiniams nusiginklavimui ir atominės bombos uždraudimui bei atominės energijos kontrolei Jungtinių Tautų priežiūroje?

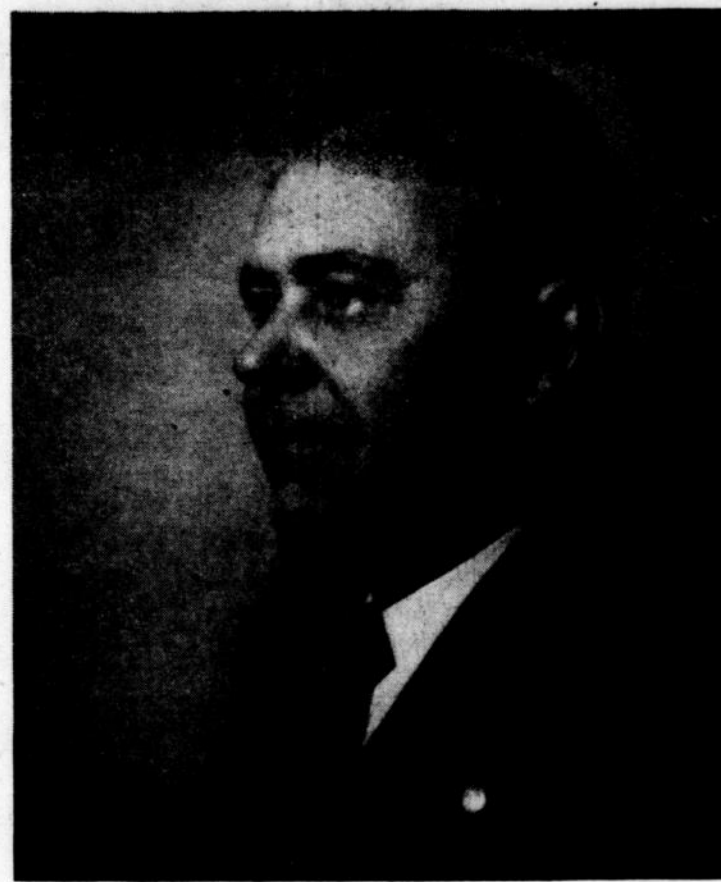
3. Ar jūs pritariat minčių ir informacijų pasikeitimui tarp abiejų kraštų?

4. Ar jūs pritariat, kad abiejų kraštų vyriausiai asmenys susitikytų tartis dėl taikos?

Paprastai į tokius klausimus Maskvos žmonės niekad neatsako, iš karto, jeigu tam nėra iš anksto pasirušę. Dabar Malikas ilgai negalvodamas atsakė į visus klausimus urmu — taip!

Iš to galima spręsti, kad tie klausimai tam "Taikos komitetui" buvo iš anksto paruošti ir atsakymas buvo irgi iš anksto žinomas, reikėjo tik ženklo, kada komitetas turi ateiti...

Valstybės Departamentas iš karto pareiškė, kad tai yra tik propaganda. Atominės kontrolės planą Maskva atmetė, tik todėl jos ir nėra. Jei norima minčių ir informacijų pasikeitimo, tai visų pirma reikia panaikinti Amerikos Balso radio pranešimų kliudymą, atidaryti susisiekimą...

ADV. NADAS RASTENIS.

Amerikos lietuvių visuomenės veikėjas ir rašytojas. Šiandien trečiame puslapyje supažindiname skaitytojus Kristijono Donelaičio "Metų" vertimo ištrauka. N. Rastenis yra išvertęs į anglų kalbą visą tą mūsų klasikinę literatūros paminklą. Anksčiau jis yra išvertęs A. Baranauko "Anykščių šilėlių". Jis yra Amerikos rašytojų poetų draugijos narys. Už vieną savo eilėraštį, skirtą kariams, yra gavęs garbės atžymėjimą. Bet lietuviškai jis rašo daugiau, negu angliškai. Neseniai yra pabaigęs didelę poemą "Trys Rožės". Tai pasaka apie tris lietuvaites, kurios gilioj senovėj maudėsi Palangos pajūry ir pateko į jūrų dievaitio Bangpūčio rūmus, kuris jas ten išlaikė tik tris dienas. Bet kai jos grįžo nuogos atgal, tai krante nerado ne tik drabužių, bet neberado nei pažįstamų žmonių. Jos tik pamatė iškilmes — jų pačių, trijų gražuolių, nuskenusių prieš tris šimtus metų, paminėjimą... Netrukus supažindinsime skaitytojus ir su tos poemos ištrauka.

AMERIKOS PLANAS
apsiginti nuo veto

Jungtinių Tautų posėdžiuose šią savaitę vyksta daugiausiai rusų barimas už taikos trukdymą. Aršiausiai barė Bevinas ir ... Jugoslavijos užs. reikalų ministras Karelj. Bet pirmasis pradėjo Achesonas, kuriam Visiškis atsiškirt, bet, palyginti, labai švelniai.

Svarbiausias iškeltas pasiūlymas, tai Achesono planas, ką daryti, jei įvyksta užpuolimas, bet Saugumo Taryba nieko neaklija pasaulio dalį, kur reikia su-kieta veto prieš visus nutarimus.

Štai dabar Korėjos atveju laimėdai pasitaikė, kad Maskva boikotavo posėdžius. Tad Saugumo Taryba galėjo padaryti nutarimus, kuriais remiantis, atrodo, užpuolikai, nors ir brangia kaina, būtų sutvarkyti. Bet kai tik Malikas atėjo į posėdžius, tai tolimėni Tarybos žygidi prieš užpuolikus ir buvo visiškai suparalizuoti.

Kad toliau taip neatsitiktų, Achesonas siūlo šitokį planą:

1. Jei Saugumo Taryba, įvykus užpuolimui, negali padaryti jokių nutarimų užpuolimui suriuomenės. Tadėl sumanytas, kad visi turėtų tam paruoštas jėgas, yra visai rimtas. Jį palaikė ir Bevinas.

Jei JTO turės galimybę apsiginti nuo sabotažo, turės galimybę veikti greit ne tik rezoliucijomis, bet ir ginklu, tada ji tikrai pavirs prasminga organizacija.

Tai yra nuoseklios išvados iš pamokos, kurią suteikė Korėjos įvykis. Ta pamoka nebūtų buvusi tokia aiški ir praktiška išbandyta, jeigu Maskva nebūtų padariusi klaidos su tuo savo boikotu, posėdžių nelankymu. Tik to dėka Saugumo Taryba galėjo nutarti kreiptis į visus JTO narius, kad siųstų kariuomenę užpuolikai sudrausti.

Bet paaiškėjo, kad tai ne taip greit įvykdoma, iš anksto nepasiruošus. Net ir Amerika neturėjo pakankamai tam paruoštos kariuomenės. Tadėl sumanytas, kad visi turėtų tam paruoštas jėgas, yra visai rimtas. Jį palaikė ir Bevinas.

Jei JTO turės galimybę apsiginti nuo sabotažo, turės galimybę veikti greit ne tik rezoliucijomis, bet ir ginklu, tada ji tikrai pavirs prasminga organizacija.

Vienas dėl to net į Dirvos vakarą atvyko tris valandas anksčiau, negu reikėjo. Sako, į laikrodį nežiūrėjau, pradėjo temti, tai ir išėjau...

Suklaidinti paukščiai taip ne laiku sutūpė miegoti. Pirmadienį čia buvo matomas jau tikras mėnulio užtemimas. Kitas čia matomas mėnulio užtemimas numatomas tik 1953 metais.

ŠIOJE ŠALYJE

AUKŠČIAUSIOJO TEISMO teisėjas Jackson pakeitė žemesnio teismo nutarimą, kuriuo buvo panaikintas piniginis laidas vienuolikai komunistų vadų ir pripažino jiems teisę toliau likti nesuimtiems, ligi pasibaigs jų byla.

Teisėjas sako, kad Amerikos jie per tą laiką vistiek nesugriau, o pasodinimas jų į kalėjimą dabar būtų tik nereikalingas davimas jiems pagrindo skelbtis kankiniais. Be to, tai, esą, būtų rizikinga, nes tas kankinių vainikas ypatingai išaugtų, jei aukščiausias teismas jų nuosirdi juristo nuomonė. Nėra abejojimų, kad tai yra nuširdi juristo nuomonė. Niekas neįtaria, kad Jacksonas yra koks komunistų simpatikas. Jis yra žinomas iš garsiosios Niurnbergo bylos, kur buvo teisėju. Be to, jis pats neseniai išdėstė savo motyvuotą nuomonę, kodėl komunistų partiją jis laiko konspiracine ir diversine grupe, kurios veikimo laisvei Amerikos konstitucijos garantijos netaikytinos.

Vienuolikos komunistų byla netrukus turės būti sprendžiama aukščiausiajame teisme.

KREDITO SUVARŽYMAI numatomi dar kiek sustiprinti. Dabar paskelbti suvaržymai tikrumoje mažai tesiskiria nuo to, kas praktikoje ir buvo. Numatoma reikalauti didesnių įmokėjimų perkant kreditą ir trumpesnį išsimokėjimo laiką.

GENEROLAS MARSHALL pirmą kartą, kurią jis pasakė, po naujų pareigų perėmimo, pabrėžė, kad jis yra šalininkas visuotinės karinės prievolės įvedimo.

PAUL G. HOFFMAN, lig šiol buvęs Marshallo plano vykdymo viršininkas Europoje, iš tų pareigų pasitraukia ir busias Fordo mokslinių tyrinėjimų, švietimo ir labdarybės fondo direktorium. Fonde yra daug milijonų dolerių.

KONGRESAS, nugriovęs prezidento veto dėl antikomunistinio įstatymo, išsiskirstė pereiną šeštadienį. Naujas kongresas susirinks lapkričio 27 dieną.

MOBILIZACIJA iki 3 milijonų vyrų numatoma vykdyti, neatšizvelgiant į tai, kad Korėjoj karas gali netrukus ir pasibaigti.

PRAMONEI stinga specialistų, reikalingų išplėsti iki reikiamo laipsnio karinių reikmenų gamybą.

MISKO GAISRAS Kanadoje sukėlė tokius dūmų debesis, kad net žymioje dalyje JAV teritorijoje tie dūmai tikra to žodžio prasme užtemdė saulę.

Clevelande apie antrą valandą dieną sekmadienį staiga pradėjo temti ir visiškai sutemo, kaip ką tik saulei nusileidus. Visur teko užžibinti šviesas. Kadangi dangus ir taip buvo debesuotas, tai nebuvo galima matyti, kas atsitiko. Daugumas spėjo, kad tai pilnas saulės užtemimas, tačiau visi stebėjosi, kodėl laikraščiuose nieko iš anksto nebuvo pranešta. Po poros valandų diena vėl normaliai prašvito.

Vienas dėl to net į Dirvos vakarą atvyko tris valandas anksčiau, negu reikėjo. Sako, į laikrodį nežiūrėjau, pradėjo temti, tai ir išėjau...

Suklaidinti paukščiai taip ne laiku sutūpė miegoti.

Pirmadienį čia buvo matomas jau tikras mėnulio užtemimas. Kitas čia matomas mėnulio užtemimas numatomas tik 1953 metais.

The Ohio War History
Commission
Ohio State Museum

KAS ir KUR

• Balso rinkliavoj Chicagoj surinkta 8,868 doleriai. Rinkliavoje dalyvavo per 480 rinkėjų.

• Chicagoje įsteigtas Lietuvių Kalbos Draugijos skyrius. Skyriui vadovauja: P. Jonikas pirmininkas, A. Dundulis pavaduotojas ir B. Jameikienė sekretorė.

• Lietuvoje naujų mokslo metų pradžia buvo pašvęsta moksleiviams nuteikti prieš Ameriką.

• Baletininkai T. Babuškinaitė ir A. Liepinas spalio 22 d. Bostone rengia baletą koncertą.

• Rusijoje ir jos užimtuose kraštuose kolektyviniai ūkiai didinami, jungiant kelis tokius ūkius į vieną. Dabar kolektyvinis ūkis ten turi būti ne mažesnis kaip 1,500 hektarų. Toks jungimas vykdomas jau ir Lietuvoje. Rusai tuo siekia greičiau suprojektuoti Lietuvos ūkininkus ir išnaikinti jų buvusias sodybas.

• Neseniai į Australiją nuvykę lietuviai treniriniai sportininkai pradeda kilti į pirmąjį aukštą vietą. Štai R. Arlauskas išsikovojo Piet. Australijos šachmatų meistro titulą, Lietuvių sporto klubo Vyties krepšininkai irgi laimėjo Pietų Australijos meistro titulą, o lietuvių Snarskytė

— mergaičių jaunių visos Australijos teniso meistrės vardą.

• Buvęs Lietuvių žinių redaktorius kun. B. Mikalauskas (šis laikraštis jau kuris laikas nebeprasirodo), pareiškė, kad reikia sujungti Darbininką, Ameriką ir Lietuvių žinias į vieną, nes kitaip nepajėgia išsilaikyti.

• Dr. A. Šerkšnas, metus laiką Brooklynėje redagavęs Ameriką, pradėjo mokytojauti Annhurst College, Putnam, Conn.

• SLA Vykdomoji Taryba spalio 15 d. renkasi posėdžio į Chicago. Posėdžiai užtruks apie savaitę laiko.

• Chicagoje kuriamas Lietuvių vaikų teatras. Jis darba jau pradėjo rugpjūčio 17 d. Vaidinėi daliai vadovauja St. Pilka, baletoinei — Irena Eidrigėvičiūtė, muzikinei — St. Kalvaitis. Statoma lietuviška pasaka "Brolių ieškotoja." Dekoracijas gamina Vl. Vijeikis. Administracinius reikalus tvarkys: T. Blinstrubas, O. Zailskienė, O. Klirienė, A. Dundulis ir P. Bagdonas.

• Baletininkas S. Velbasiš, gyvenęs Chicagoje, darbovietėje susižeidė ranką ir turėjo būti nugabentas į ligoninę.

Kaip Taft-Hartley įstatymas jus saugo

• Atiduokit savo balsą perrinkti senatorių Taft Jungtinių Valstybių Senatorium

X ROBERT A. TAFT
REPUBLICAN

Visuotiniai rinkimai 1950 m. lapkričio 7 d.

EL DORADO

J. Švaistas

(Tęsinys iš pereinamojo numerio)

Laive juodu ieškojo ko nors naujo, įvairnesnio, kas išblaškytų ir atgaivintų dvasią. Buvo noras kilti ir kilti vis aukščiau, pasišalinti nuo visko, kol vėl pasiils žmonių ir gyvenimo. Bevaikščiudami pakilo net į pačią aukštąją aikštelę. Čia matomumas buvo begalinis, niekėno nekludomas. Dažnai gūsiais užgriebdavo stipresnis vėjas. Bet jis buvo malonus, gaivus. Plačiai išplėsdamas krūtinę tarytum ligonis, traukė Vytautas sotų, gryną orą. Visai nelauktai ištrūko jam žodžiai: "Per pasaulį keliauja žmogus..."

Jis patilo ir susimastė. Pagalvojęs kreipėsi į žmoną.

— Tu girdėjai? Per pasaulį keliauja žmogus... Ar supranti, ką visa tai reiškia? Tikrai, nė pats Brazilijos tuomet, kai rašė, gal nenumatė, kad taip bus. Tada buvo mistika, simboliai, o štai dabar grynioji nuogybė. Taip... Per pasaulį keliauja žmogus, bet fiziškai, su savo kancia ir aimanom. Keliaujau

ja ne ieškodamas, bet viską prarasdamas — tėvynę, namus, dažnai šeimą ir pats save. Ir keliauja ne vienos kurios tautos žmonės, bet daugelio. Tu girdi, koks kalbų įvairumas ten, žemiau, dėnyje A? Tikrai, kaip babelio bokštą baigiant statyti. Ir kodėl visa tai? Kas visus juos gena, blaško? Labai aišku: tik dėl vieno bandito. Bet koks banditas? — pasiutiškai rafinuotas, pasaulinio masto! Teisingai yra pasakęs Dostojevskis: reikia mokėti žudyti, kad tave po to garbintų ir paminklus statytų. Ir žudyti ne vieną, bet milijonus! O Raskolnikovas buvo nužudęs tik vieną šlykščią patalpininkę, anot jo, utėlę, ir už tai gavo Sibirą visam gyvenimui...

— Ak, ką tu čia! — nekantriai nutraukė Kristina: — Vis tas pats ir tas pats ir tas pats. Tušti žodžiai. Bene jie padės ką nors. Verčiau pasiklausykim, ką žemiau dėnyje kalba. Ar girdi?

Vytautas be ypatingo noro palinko į priekį ir nukreipė ausis, iš kur girdėjo lietuviškai šnekant. Saplės at-

kaitoje pasitęsę amtklodes visai berniškai voliojosi du jauni vyrai. Vienas pašaipiai kvatojos ir rodė į pagyvenusią žilstantį porą.

— Viskas man aišku, tik vieno nesuprantu: ko dabar šitie leisgyviai seniai brukasi į Ameriką? Ar neužteko jiems vietos Vokietijoje, kad palauktų, kol pastips?

— Bet, mat, koki švarūs, vadina si, poniški!

— Ot, tas ir yra. Juk ten nei komitetų, nei maisto sandėlių, kaip stovykloje, nebus, kur lengvai galėtų prasitrinti. Nebent į senelių prieglaudą. Cha-cha-cha! Bet ir ten be tūkstančio dolerių neįsiprašysi. Aš viską žinau. Man prietelius rašė. Jaunam, sako, darbo kiek tik nori ir kur nori. Ligi šimto dolerių gali išvaryti per savaitę.

— Aš manau, kad ir jie susiras koki darbą, gal tik pigesni.

— Jie? Ką jie susiras — varvelį panosėj! Ligi penkiasdešimties metų dar šiaip taip, bet toliau — kaip pievoj malkų.

— Et, palikim tuos senius! Loši dar, ar ne?

— Lošiu... Tik, mat, kad ir senių negalima taip palikti. Juk našta nusivežam. Tu supranti? Ir ant ko gi daugiau guls ta našta, jeigu ne ant mūsų, vadi-

nasi, jaunųjų. Tuoj aukos ir rinkliavos. Bet papūskit jį man dabar į uodegą. Ten ne stovykloje: niekas, bra, iš manęs priverstinai neišlups. Gana visokių labdarių iš svetimo kišenius. Ir aš pats galėčiau toks būti.

Jis išspiovė cigaretės nuoruką ir pats triukšmingai nusispiovė. Atpakalia ranką parkėlė pakistą kortų kaladę. Antrasis padalino. Vėl pliekė, plačiai užsimodami ir pliaukšėdami.

Kristina reikšmingai pasižiūrėjo į savo vyrą. Ji atrodė nervinga.

— Girdėjai?

— Šiek tiek...

— Na kaip?

— Teisybę sako...

— Užtat gi! Kad nebūtų teisybė, reikia ką nors daryti!

— Ir darysim...

— Taigi, darysim... Vien tik žodžiai iš tavęs tegirdėti. Bet pamatytum, kaip tu baisiai atrodai: iš tikrųjų bejėgis senis. O juk aš tau prieš išvykstant sakiau: nusidažyk plaukus! Daug pigiau būtų buvę Vokietijoje. Dabar aš pati turėsiu tau nudažyti. Ir tu tuojau, vos tik apsisistosi. Ir metų turėsi numesti: mažiausiai kokią dešimtį. Supranti? Čia be jokių "ne". Juokinga ar kvailla, tavo manymu, bet neišvengiama, kad galėtum užsidirbti duonos kąsnė-

lį ir šokią tokią pastogę turėti.

Vytautas tylėjo. Jo kakta apsiniaukdavo, paskui timsėjo. Matyti buvo, kad smegenyse brukasi sunkios mintys.

Kristina kiek patylėjusi vėl pradėjo. Kalbėjo lyg pati sau viena. Jos kalbos tonas buvo desperatiškas ir graudus.

— Žiaurus mums likimas ir nežinau, kodėl taip. Kad vaikai būtų likę gyvi, daug šviesiau atrodytų tas kelias į naują pasaulį. O dabar... Kai Algis, tai nors prasmingai galvą padėjo kovoj prieš tuos bolševikus. Bet Danguolė, Danguolė... Kuo ji užrūstino tas Dūnojaus bangas, kad pareikalavo jos jaunystės? Kas dabar lankys ir puoš jos vienišą kapą... Kad aš pati nors kiek dar sveikesnė būčiau. Padirbu kiek ir jaučiuos, kaip nuo kryžiaus nuimta. Prakeiktas tas reumatizmas... Atleidžia kiek ir vėl suka, gnaužo.

Prabilo ir Vytautas, savų minčių kurstomas:

— O žinai, kokia man susidarė dabar nuotaika?

Kristina pažvelgė klausiamomis akimis.

— Klausai tavęs, kiti, pats pagalvoji. Ir štai: į joki krantą nebenerčiau dabar išlipti. Bet kokį darbą ap-

Pakvietimas užsirašyti Lietuvių Naujienas.

Sieninis Kalendorius 1951 m. Free

Skaityk ir garsinkis Lietuvių Naujienose, paveiksluotas 32-jų puslapių mėnesinis žurnalas. Įsteigtas 1938 m. Prenumeratos kaina 1 metui \$2.00; 3 metams \$5.00. Adresuok:

LIETUVIŲ NAUJIENOS
332 N. 6th St., Philadelphia 6, Pa.

GUDRIOS JAUNOS MODERNIOS MODERNIOS VERDA TIK

GASU

Jos išverda skaniausius patiekalus, nuostabius valgius ir moderniai pagamintus! Jos tai daro lengviau ir mažiau gaišdamos GASAS yra greitas! Skubos amžiuje GASAS užima pirmą suolą! Modernioms šeiminiškėms jis leidžia greičiau išėiti iš virtuvės, duoda daugiau laiko išėiti kitur, daryti ką kita!

Naudokitės patogumu, turėdamos tikslią temperatūrą, reikalingą kiekvienam patiekalui.

leidžia išvirti tuo būdu, kuriuo jūs norite tai daryti

— nekludoma

šilumos kontroliavimo.

Ir atminkit — jūs galite

naudoti naujus modelius

ekonomiškiausiais tvarky-

damos biudžetą... dėka

GASO, taupiausio kuro!

TELEVIZIJA!

"The Women's Window"

dalyvauja Louise Winsow —

nuo anrad. iki penktad.

2:30 p. p.

WEWS — Chanel 5

The **EAST OHIO GAS** Company

GREETINGS and BEST WISHES

A. PAUL TINCHER

Handwriting Expert

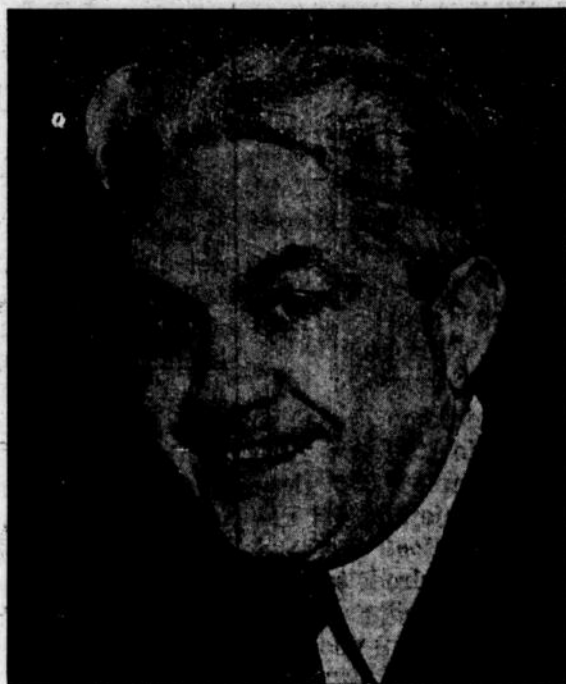
Expert on all Questions on Forgeries. — Age of Ink,

Paper, Typewriting, Court Photographs.

NATIONAL CITY BANK BLDG.

CH 1-2344; MA 1-7696; Evening — WY 1-3666

GREETING to All the LITHUANIAN PEOPLE

JOHNNY KILBANE

Former State Senator, now Candidate for

State Representative

Still the Champion of all, regardless of Color or Creed

GREATER Security for Your SAVING

Each Saving Account Now Insured up to

10,000

FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION
Member of Federal Reserve System

THE CENTRAL BANK COMPANY

20th St. and Broadway

Lorain, Ohio

Pabudo miegaliai?

Aną dieną skaitau Naujienas, žiūriu — tūlas A. Goštautas iš Philadelphia rašo susirūpinęs apie čiurolioniečių koncertą, kuris tenai turi įvykti šio mėnesio gale. Tai buvo tikrai linksmas pasiskaitymas, sunku net nuo piktjuokio apsiginti vien prisiminus!

Vadinasi, Philadelphia lietuvių visuomenė ramiai miegojo. Nekliudė to miegelio nei joki ansambliai, nei parodos, nei kiti panašūs "trabėliai". Laikraščiai, žinoma rašė, kad kažkas kažkur ir šį ir tą darė. Bet tūla Philadelphia visuomenė dėl to nesijaudino: "Et, — anot to paties Goštauto betariant, — "tai tik tokio ar tokio laikraščio arba tautininkų partijos reikalas, apvilktas tautiška margu sijonėliu".

Bet, štai, rugs. 13 d. atvažiuo į Philadelphia V. Tysliavienė ir susikvietė į banko patalpas

vieta visuomenės atstovų didoką būrį. Susikvietė ir sako:

— Žinote ką, vyručiai? Čia netrukus koncertuos čiurolioniečiai. Ką jūs apie tai manote?

Visuomenės atstovai pradėjo krapštyti akis:

— A? Kaip? Koncertas? Čiurolioniečių? Ir čia pat, Philadelphia? Kas gi rengia?

V. Tysliavienė, sprendžiant iš A. Goštauto žodžių, sako — taip ir taip, New Yorke yra tokia WCB Artist and Concert Management, kuris ir rengia, o aš esu to koncerto reikalų vedėja.

Tada, anot to paties Goštauto, pasigirsta nedrąsus (bet, įsivaizduoju, nebe mieguistas) balsas:

— O pinigų čia kam?

Čia, sako, Tysliavienė ir susikvietusi, nes nemokėjusi pasakyti, ar tu pinigų veiklosios Philadelphia visuomenės vardu

bus duota Balfui ir Tarybai, ar ne...

— Tai kam Tamsta mus čia ir sukvietė! — pasigirsta jau nemiegauistas, bet dėl sutrukyto saldaus posmo jau gana piktas balsas.

Čia Tysliavienė, sako, dar labiau susikirtusi, nes prisipažinusi, kad ir pati nežinanti, kam ji tai padariusi...

Iš tikrųjų, ir aš nežinočiau, kuriems galams ji tai darė. Su niekiau iš miego pažadintais niekad negali dorai susisiekti.

A. Goštautas visų pirma pareiškia nepasitenkinimą, kodėl kažkas rengia Philadelphia koncertą, iš anksto negavęs vietos visuomenės (lietuvių) sutikimo. Betgi, gerbiamieji, čiurolioniečiai jau antri metai Amerikoje. Kur gi jūs buvot, kad nei mintė neužsimint, jog norėtumėt ir galėtumėt surengti koncertą? Ansambliis gi ne adata, surasti visai nesunku... Bet niekas nieko nedarė. Tačiau jei kas nors ką daro, tai tada jau "asmenišką" arba "partijos" biznis. Ar ne panašiai buvo su Dailės Paroda?

Toliau A. Goštautas nurodo ir sąlygas, kuriomis "liberalioji" Philadelphia lietuvių visuomenė teiktųsi globoti tokį čiurolioniečių koncertą, Būtent, kad ansamblio vadovybė pusę pelno atiduotų Balfui ir Tarybai.

Leiskite dabar jau man pasakyti savo nuomonę. Vyrai! Nesukubėkit su kailio dalybomis, kol lokys dar miške! O kaip bus, jeigu bus nuostolio? Ar Balfas su Taryba apsiima iš anksto nors pusę nuostolio padengti? Ar gal "liberalioji visuomenė" apsiimtų tą padaryti? Bet net ir tada man neatrodo, kad ansambliis rizikuotų, nes ką gi jis darytų su kita nuostolio puse savo kiaučių kišenių akivaizdoje...

A. Goštautas skaičiuoja, kad Philadelphia koncertas turi duoti net keturą tūkstančių pelno. Mat bilietų kainos esančios aukštos, net iki 5 dolerių. Taip, gerbiama, iki... Bet nuo \$1.30, jei teisybė laikraščiai rašo. O ką, jei bilietų bus išparduota tik 1,000, vidutiniškai po 3 dolerius. Leiskim, Philadelphia komitetas pats vienas sau rengia tokį koncertą ir turi tiek pajamų. O 50 žmonių kelionės išlaidos iš Clevelando ir atgal — apie 2,000 dolerių, nakvynė maitinimasis — vėl keli šimtai dolerių, garsinimas — taip keli šimtai, tai pajamų ir nebėr. O kas mokės mo-

(Perkelta į 6-tą pusl.)

Kristijonas Donelaitis

Vertė Nadas Rastenis

THE SEASONS

Joys of Spring

The climbing sun again was wakening the world
And laughing at the wreck of frigid winter's trade.
For the cold season's grip was thoroughly undone,
And heaps of high-piled snow had dwindled down to naught.
Each day a soft south breeze caressed the barren fields
And coaxed each blade and leaf to rise again and live.
Since ev'ry hill and dale had cast away white furs,
The bush and heath were glad to heed the springtime's call.
All things that died away in tearful autumn's mire,
All things that lay in sleep beneath the winter's ice,
Or huddled shivering under a stunted bush,
Crept out in joyous throng to hail the smiling spring.

The rats and skunks came forth from secret holes and nooks
Crows, ravens, magpies, owls, appeared upon a bough;
Mice, moldwraps and their young, acclaimed the glowing warmth
Bugs, flies, mosquitoes, gnats, wasps, bumblebees and fleas,
In ever growing swarms were rallying each day,
To bite the idle rich, to sting the toiling poor.
The queen bee, too, called forth her subjects to the task,
Commanding them to start again upon their work.
Soon endless swarms of them began to buzz and zoom,
Affirming merry tune and flying far and wide.
Hid in the corners dark, lean spiders spun their yarn
Or, scaling dusty walls, stretched long entrapping nets.
And e'en the wolves and bears, at the green forest's edge,
Hunted in joyous mood for satiating game.

It was a wondrous thing that of the endless flock
None of the warblers wept when reaching our dear shore.
No; not to weep, but to rejoice they all came here.
For now the winter's chills and frosts were at an end,
And the enchanting spring wrought wonders ev'rywhere.
Ah, now in ev'ry place new life was all athrob;
The air was filled with tunes of songsters on the wing.
Some sang in lower key, some soared to heights of tone:
Some flew far, far above, up to the silv'ry clouds:
Some on a low bough perched—and all of them praised God.
As yet the food was scarce, but none of them complained.
Some had returned in worn and shabby feathered garb,
Some carried back a maimed or broken wing or crest,
And in the fields they found starvation sustenance;
But not one of them grieved; no bitter tears were shed;
They all sang ev'rywhere their merry melodies.

Along with them the stork came back to our fair land,
And, husbandly, atop the roof displayed his voice.
While he gazed and rejoiced, his sweet and loving wife
Appeared upon the sill in gay and joyful mood
And met her gentle spouse with glad and gleaming beak.
They found the old thatched roof much damaged and despoiled;
And even their abode, built but a year ago,
Was weather-beaten, bent, and sagging on each side.
Cohesive walls, strong beams, and sturdy parapets,
Were torn and blown away by the relentless gales.
Doors wrecked, sills fallen off, and ev'ry window gone:
The northern wrath had wrought its havoc on their home.
And so they both at once, as good homemakers should,
Fell attentively to restoring their abode.
The husband fetched great loads of branches, rods, and twigs,
With which his wife patched up their home to suit her taste.
And when their long and hard repairing work was done,
The two of them flew off to a green marsh near-by;
Then, having caught and gorged some fatter frogs and toads,
Together gratefully they gave their thanks to God!

You, too, O futile man, be thankful and content:
Since you far better fare, fail not to thank your God!

LIETUVIŲ KALBOS VADOVAS jau išspausdintas

Daug kas spaudoje jau viešai yra teiravęsis, kadagi pagaliau pasirodys taip ilgai laukiamas "Lietuvių kalbos vadovas". Vienas kitas jau buvo pradėjęs net abejoti, ar jis iš viso kada nors pasirodys, ir todėl vienur kitur buvo jau bepradedanti reikštis abejinga nuovyla. Bet tai yra be jokio pagrindo: Vadovas drąsiai žygiuoja pirmyn, nepaisydamas jokių kliūčių, kurių nemaža jam kelyje buvo pasitaikę. Dabar visos tos kliūtys yra apgalėtos, ir todėl galia jau pranešti, kad Vadovas galų gale tikrai išspausdintas: jo aš jau esu gavęs visus galutinai išspausdintus lankus, nuo pirmutinio ligi paskutinio. Iš viso yra 38 spaudos lankai, 506 puslapiai. Visas darbas susideda iš dviejų dalių: pirmosios, teorinės (1 — 156 psl.) ir antrosios, žodyninės, pačios didžiausios (157 — 506 psl.). Pati svarbiausia dalis, žinoma, yra žodynas, kur duodama daugiau kaip

20,000 pačių būtiniausių, šių dienų bendrinės kalbos praktikai didžiai reikalingų žodžių, kurių daugumą yra trumpai lietuviškai paaiškinta, pažymėtas jų kirčiavimas, parodyta, kurie žodžiai arba atskiros jų lytys dabar netinkamai vartojama, žymesnių svetimybų nurodoma net kilmė, naujadarai tam tikru ženklu atskiriami nuo gyvosios kalbos žodžių ir tt. Taigi sąmoningas skaitytojas ir nuosirdus lietuvių kalbos mylėtojas galės gauti tikrai naudingą patarėją, kurio negalės atstoti jokie ligšioliniai žodynai, nei kas kita, juo labiau, kad dabar mažai kas beturi retų šaltinių, kurie buvo sunaudoti Vadovui. Dabar šis Vadovas, jau žymiai praturtėjęs ir pasipuošęs dailiu drobinu viršeliu ir turėdamas gana gerą popierių, tikiosi jau netrukus, kai tik bus atitaisytos žymesnės spaudos klaidos, pradės lankyti savo skaitytojus.

Pr. Skardžius

DIRVOS ATSTOVAI

į kuriuos galima kreiptis visais DIRVOS prenumeratos ir skelbimų reikalais:

Baltimore, Md.

Antanas Česonis, 620 W. Cross St.

So. Boston, Mass.

Brunonas Kalvaitis, 545 East Broadway.

Chicago, Ill.

Jonas Pablėnas, 4416 So. Hermitage Ave.

Dayton, Ohio

J. A. Urbonas, 1302 Lamar St.

Detroit, Mich.

L. Bulgarskas, 7313 Navy Ave.

Newark, New Jersey

A. S. Trečiokas, 314 Walnut St.

New Yorke - Brooklyne

Antanas Sodaitis, 57-56 63rd St., Maspeth, N. Y.

Waterbury, Conn.

Vladas Varneckas, 2157 N. Main St.

Hamilton, Canada

Bronius Vengrys, 227 Brant St.

Montreal, Canada

Stepas Kęsgaila, 6882 Beaulieu St.

Toronto, Canada

Jonas Paršeliūnas, 514 Euclid Ave.

Anglijoje

Jonas Palšis, 10, Warrel's Terrace, Bramley-Leeds.

Australijoje

Povilas Lukošūnas, 178 Wakefield St., Adelaide, S.A.

siimčiau dirbti laive. Ir plaukiočiau, plaukiočiau po jūrų platybes, kol vėl galėčiau pasiekti savąjį kraštą.

Kristina liūdnei nusišypsojo:

— Neprisišauk tik sau bėdos su tokiomis savo mintimis ir nuotakomis. Ko gėra, dar gali susilaukti. Juk dažnai atsitinka, kad kai kurie tremtiniai, nuplaukę į New Yorką, nepasiekia kranto. Net New Yorkas dar nėra laidas, kad išsisuksi nuo visų savo priešų. Tik palieka ne laive, o perkelia į Ellis Island. Yra tokia sala...

— Žinau! — nekantriai nutraukė Vytautas.

Visa Raudenių kelionė vyko prisilętoji nuotakoj. Tuo labiau, kad ir sponsorių, arba globėjų, nebuvo nei giminė, nei artimai pažįstamas. Vadinasi, ir nuvykus neteko daug kuo pasikliauti.

New Yorką pasiekė apie vidunaktį. Ligi ryto teko laukti paskutinio filtro. Daugelio kostuvų jau iškošti, bet vis dar ne galutiniai. Visu rimbuto laivas ruošėsi paskutiniam patikrinimui. Iš anksto buvo sušaukti ir sustatyti kelėiviai prie dižiosios salės durų. Susidarė ilgiausia plati, keliomis lipynėmis ir koridoriais eilė.

Žmonės murksojo ir nekantriai lau-

kė komisijos, kuri turėjo atvykti nuo kranto. Vėl jaudinimasis ir pats nemaloniausias išgyvenimas.

(Bus daugiau)

ŠEIMOS ŽIDINYS

— Tai ką, vėl grįžti girtas? — sukiko Kilbuką žmona.

— Žinai, susirinkime buvau, naują partijos skyrių pagimdėm... Turį gi kas nors veikime dalyvauti... Kas bus, jei niekas neis... Apsnūdimas ir taip jau didelis lietuvių tarpe... Reikia... — nuolankiai teisinosi Kilbukas, bet žmonos jis, kaip skaitytojai jau patys atspėjote, neitinko.

— Gimdytojai... Viskas baigiasi karčiama... Vakarienes tau paruoštos nėra! Išsikepk kiaušienės pats, jei nori valgyt. Kiaušinį rasi ten, kažkur po lentyna.

— Širdele, ko tau daugiau reikia? Į Ameriką atvažiuai, rūmus turi... Viskas pasiekta, ko taip geidei. O jei aš po susirinkimo klube porą alaus, už dyka, pagal išduodamą kortelę, tai kas čia blogo? — ramino žmoną Kilbukas.

— Kad visi jūsų veikimai baigiasi karčiama, — štai kas!

Kai Kilbukas, švelniai žengdamas, išėjo į kitą kambarį ir tyliai uždarė paskui save duris, supykusi žmona susuko:

— Arba tu keisk partiją, arba aš išeinu iš namų. Man jau nusibodo sališkas kvapas!

Išgėręsiam Kilbukui pasigirdo, kad žmonai nusibodo jo "šuniškas kvapas" ir šito prilyginimo jo, visuomenės veikėjo, širdis neišlaikė.

— Tai reiškia, skaitai mane šunim? — įtūžęs susuko, įbėgdamas atgal. — Šudiev, gyvenk sau viena! Aš išeinu ir daugiau negrįšiu! — Ir išeidamas trenkė durimis.

Išėjęs į gatvę sustojo. Šviesos reklamos linksmai švietė, automobilių virtinės slinko gatve. Kilbukas išsitraukė pinigėlių ir suskaitė pinigus. Lygiai doleris ir 27 centai.

— Šuniškas kvapas! Paima pinigų, atkūso porą dolerių savaitėi ir siunčia, jei išgeriu alaus stiklinę! Šuniškas kvapas! Tegul gyvena sau viena! Apšiesiu!

Ir nukreipė savo netvirtus žingsnius karčiama link.

Ten jis rado Džaną, Džoną ir Čarlį, įraudusiais veidais sutūpusius prie baro. Džono draugams įrodinėjo, kad mūsų miestui nuo atominės bombos pavojus

negresia dėl tos paprastos priežasties, kad jis dažniausiai paskendęs rūkusoje, o ruskiai, kaip prasti jūreiviai, tikriausiai pramaus pro šalį mūsų kontinento ir beklaidžiodami rūkusoje atsidsurs su savo bomba kur nors prie Australijos, kur, apsidairę ar kas nemato, nuleis tą bombą į vandenį, kad tik išpildytų šimto ir septyniolika nuosimčių savo penkmečio planą ir už tai gautų pereinamą dovaną — raudoną vėliavą.

Kilbukas prisėdo prie šiltos kompanijos ir už geros valandos išsipasakojo draugams, kad amžinai apleido savo šeimos židinį.

— Lisen, Stasy, nesifaituok su savo motera, ba vistiek bus jos viršus. Visi laikys jos pusę ir ji tave, jei yra smart, suries į ožio ragą — sako Džanas.

— Jeigu ji pasikvies savo kaimynką už vitnes, patefonuos policijai ir ir abidvi pasakys, kad tau velniai rodo si ir tu nori ją mušti, tai pasodins tave į kreizių namą ir mums bus daug trabelio iš ten tave išvalyti — sako Džonas.

— Jeigu ji pati to nedasiprotės, tai jai kitos bobos patars, paduos tave į kortą, turėsi mokėti jai pinigų, o i Pereitą žiemą vienas mūsų draugas namus neįsileis, arba įsileis, ale ne tave. kaip tu dabar, čia pat šitoj vietoj, mūsų

patarimo nepaklausė, negrįžo namo susigerint su motera, tai po nedėlios rado jį iš ryto sušalusį vadaklaže. O išgėrė jis su mumis tą vakarą ne ką daugiau, kaip dabar tu — sako Čarlis.

— Čia tau ne kraujus, jos viską gali, daug fanaberijų nevarinėk ir laikykis prie namų isikabinęs, ba sušalsi, niekas išgėrusio burdaunyko nepriims — sako visi trys kartu.

Klausėsi, klausėsi Kilbukas patyručių draugų ir nutarė grįžti, bet su žmona nesikalbėti, neatsakinėti į jos klausimus, nebūti su ja vienam kambaryje ir bendrai elgtis, lyg ji būtų visai svetimas, nepažįstamas ir neapkenčiamas sutvėrimas.

Po pusės metų draugai karčiama prisiminė Kilbuką. Džono papasakojo, kad buvo jį sutikęs. Žmona vietoj dviejų dolerių per savaitę išduoda jam tik 20 centų. Sako, esą, reikia taupyti, nes laukianti šeimos padidėjimo.

O Kilbukas irgi, esą, nekantriai laukia tos dienos, kada galės grįžti į savo kraštą, o kodėl jis nemylėtų čia pasilikti — taip ir nepasakė, tik išsigandęs pažiūrėjo į savo išeinančią iš storo moterą.

Draugai už Kilbuko sveikatą užsakė dar po vieną...

V. Skinka.

LIETUVIŲ ARCHYVAS

Lietuvos Istorijos Metraštis

BOLŠEVIZMO, NACIONALSOCIALIZMO, TREMTIES METAI

Redaguoja: Jonas LEONAS

13)

KAIP LIETUVOJ BUVO KURIAMA ČEKA

Augustas Gailius
buv. Lietuvos kriminalinės policijos valdininkas

(Tęsinys iš pereinamo numerio)

Šis pareiškimas duoda pagrindo tikėti, kad kai kuriose vietose čekistai laikėsi principo, kad visi, kurie vienokiu ar kitokiu būdu pakliuvo į jų rankas, norėdami atgauti laisvę, turi ją pirkti pasižadėjimu bendradarbiauti.

Bet budrio suėmimas ir privertimas pasirašyti pasižadėjimą tebuvo tik vienas būdas suėmimus reikalausti pasižadėjimo. Budrys nebuvo niekuo ypatingu apkaltintas. Tačiau daugumas asmenų, kuriuos čekistai numatydami agentūrini suimdavo, visuomet būdavo kuo nors iš anksto apkaltinti. O tam kaltinimui medžiagos jie visada atradavo. Bolševikiniai baudžiamieji įstatymai buvo tokie lankstūs, kad pagal juos buvo galima atiduoti teisman ir už tokius "nusikaltimus" bolševikinei santvarkai, kurie neva būvę padaryti toli prieš bolševikų įsiveržimą į Lietuvą. Pagal universalią RSFSR Baudžiamojo Kodekso 58 straipsnį galima bausti net mirties bausmę visus tuos, kurie neprisidėjo prie bolševikinės santvarkos įgyvendinimo. Priklausymas šaulių Sąjungai, bet kuriai politinei partijai arba atsakingos pareigos valdinėje įstaigoje duodavo pilniausio pagrindo taikyti šį įstatymo straipsnį. Todėl suimtiesiems dar prieš suėmimą būdavo sudarytos bylos, o suėmūs skelbiama kaltinamoji išvada ir trumpai pareiškiamai: "Jeigu norite atgauti laisvę, pasižadėkite būti mūsų agentu. Pasirašykite pasižadėjimą ir visa byla prie jūsų akių bus sudeginta". Tokiam žmogui taip pat būdavo pacituojamas ir šitoks to paties Baudžiamojo Kodekso straipsnis:

"58. Aktyvūs veiksmai ar aktyvi kova prieš darbininkų klasę ir revoliucinį sąjūdį, pareikšti atsakingoje ar slaptoje (agentūra) tarnyboje prie carinės santvarkos ar pas kontrrevoliucines vyriausybes padoje prie carinės santvarkos ar pas kontrrevoliucines vyriausybes prieš kodeksą 58 str. (sušaudymą).

Ypač tai buvo taikoma senesnio amžiaus lietuviams, dalyvavusiems Lietuvos atstatyme, ir visiems Nepriklausomybės karų dalyviams, nes jiems 1918-19 metais buvo tekę su ginklu rankoje vyti iš Lietuvos įsibrovėlius bolševikus. O retas ano meto lietuvis nebuvo tada karys ir todėl jo veikla buvo "pareikšta pas... kontrrevoliucines vyriausybes pilietinio karo metu"...

Šiaulių apskritys NKVD skyriuje atrastos agentų bylos duoda pagrindo nustatyti įvairius agentų verbavimo būdus, iš kurių išskirtinas šitoks:

"Pas numatytą agentūrini asmenį čekistai pasiūnė jau ankščiau užverbuotą asmenį ir pveda jiems auką išprovokuoti. Siūniamieji, kurie dažniausiai būna aukos draugai, privalo taip kalbėti ir elgtis, kad šis blogai atsilieptų bolševizmo atžvilgiu. Kadangi kiekvienas lietuvis neketė bolševikų, kaip savo didžiausių priešų, išprovokavimo darbas nebūdavo sunkus. Provokatoriai po to ramiai sau išeidavo, o išprovokuotais netrukus būdavo šaukiamas į NKVD, kur jam pasakydavo, kad tokią tai dieną ir tokiu būdu įsiveda į kalbą prie Sovietų Sąjungos ir dėl to esąs aiškus kontrrevoliucionierius; su jais kalbos trumpas — jie sušaudomi. Vienintelis kelias išsigelbėti — pasirašyti pasižadėjimą bendradarbiauti su NKVD organais. Tai provokacinis metodas.

Jis turi ir kitą variantą: NKVD agentai pakia numatytos aukos namuose prietarybinės literatūros, tuojau po to daroma krata ir ta literatūra atrandama. Nusikaltimas aiškus. Bausmė taip pat aiški. Bet jos irgi galima išvengti — reikia tik pasirašyti pasižadėjimą būti NKVD agentu.

Provokacija būdavo dar ir šitokia: numatytam užverbuotai agentui NKVD siūnė provokacinį laišką, kuriame peikiama ir koliojama sovietinė santvarka ir patys vietos bolševikai, raginama priešintis, arba, lyg ir patvirtinami prieš bolševikus nukreipti adresato pasakymai, kurių jis visai nežino. Kartu su laiškininku pas adresatą įsiveržia ir čekistai, jie laišką konfiskuoja, o adresatą suima. Nusikaltimas įrodytas. Lieka tik paskirti bausmę. Jei laiško gavėjas nenori būti sušaudytas ar ištremtas, jis privalo pasirašyti, kad ištikimai dirbs čekistų naudai." (Žiūr. Tėviskė, Nr. 9, 1942 m.)

Peržvelgdami agentų verbavimą, kaip vieną iš daugelio čekistų teroro darbų, mes plačiau sustojome ties mums žinomais agentūriniu būdais. Čia buvo paliestas: 1) viliojimas įvairiais pažadais, 2) avansinis paskyrimas pelningon tarnybon, 3) jungimas tarnybos su pareiga šnipinėti, 4) reikalavimas šnipinėti iškant tarnybos, 5) vertimas šnipinėti suėmus ir apkaltinus nebūtais ar būtais nusikaltimais ir 6) įvairūs provokaciniai metodai.

Tačiau tai yra nežymi visų būdų ir metodų dalė. Sudarindami savų agentų armiją, čekistai naudojosi plačiausia teroro laisve. Niekas jų nevaržė terorizuoti agentūrinamus asmenis ir tame terorizavime jie galėjo laisviausiai ir plačiausiai pareikšti savo "socialistinės kūrybos iniciatyvą". Kiekvienas čekistas galėjo išsigalvoti ir išsigalvodavo tokius agentų verbavimo būdus, kurie jam atrodėdavo naudingiausi ir našiausi aukos atžvilgiu. O čekistai, kaip rodo liūdna, bolševizmo praktika Lietuvoje, ypač buvo išradinigi žmonių terorizavimo veikloje. Patys būdami neriboto teroro ir žmoniškumo išniekinimo ryškiausiais atstovais, Lietuvoje jie pasirodė tikrais teroro meisterais, neturintiais sau lygių pasaulyje. Jų terora puikiai supranta visi Lietuvoje bolševizmo metus išgyvenę lietuviai. Tačiau tiems, kurie jo savo kailiu nepatyrė, viskas atrodo perdėta nežmoniška, tiesiog neįtikėtina. Laiko perspektyva taip pat gali tuos žiaurumus nublukinti ir sušvelninti. Todėl mes, visa tai patyrę, privalome palikti tiek svetūr gyvenusiems, tiek būsimosioms kartoms niekuo nepagražintus skaudžiuosius pergyvenimus. Jungdami krūvon nuolatinis suėmimus ir kankinimus, ištėrimus ir žudymus, mes negalime užmiršti ir to agentūrinio NKVD teroro, kuris kaip tik ir pasireiškė nuolatiniame reikalavime, kad, anot čekisto Guzejevo žodžiu, vieni kitus įskundintų, vieni kitus išdavintų.

O čia ypač pravartu įsidėmėti, kad čekistai, verbuodami agentus savo slapta tarnybai, nesidrovėjo brautis net ir pas tokius asmenis, kurie savo pašaukimu ir savo padėtimi visuomenėje buvo labai tolimi išdavikiškam darbui. Visi puikiai žino, kad bol-

LIETUVIAI AMERIKOJE

WATERBURIO ALTS SKYRIAUS PIKNIKAS UNION CITY, CONN.

Kongresmanas James T. Paterson, senatorius Joseph E. Talbot, Waterburio. Resp. pirm. Richard Bense, dr. M. J. Colney ir kun. Roger B. T. Anderson Amerikos Lietuvi Tautinės Sąjungos Waterburio skyriaus piknike Union City, Linden Park, Ct.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Waterburio skyriaus piknikas rugsėjo 17 dieną Linden Parke, Union City, nežiūrint, kad diena buvo vėsi, sutraukė daugiau kaip 1000 žmonių. Programoje labai gražiai pasirodė lituanistikos kursų mokiniai, kuriems vadovavo Antanas Vaišnys.

Lietuviams buvo malonu, kad į pikniką apsilankė ir turiningas kalbas pasakė svečiai — kun. Roger Anderson, Waterburia m. joras Raymond E. Snyder, kon-

gresmanas James T. Patterson ir senatorius Joseph E. Talbot, kuris pasirodė esąs puikus Lietuvos istorijos žinovas. Jis su pasidžiavimu prisiminė dalyvavęs Lietuvių Dailės Parodos atidaryme Waterbury ir labai aukštai vertino joje matytus kūrinius.

Po prakalbų naujakurių jaunimo choras puikiai padainavo kelias dainas. Care & Relief Klubas turėjo gražiai papuoštą stalą su lietuviškomis knygomis, žurnalais, laikraščiais ir kt. Toliau buvo parodytas Waterbury

Home Emergency Hospital Equipmet. Čia pat bitininkas M. Mynanes iš Dambury, Conn., pardavinėjo medų. Anot vieno dalyvio, įspūdis buvo, kaip karštas...

Vietos spaudoje piknikas plačiai paminėtas.

Rengimo komisija buvo: M. Gureckas, Bronius Dūda, Albinas Košlis, Petronė Stanikienė, St. Geonaitis, Antanina Colney, Algis Gureckas, Vladas Valys, Ona Kušlienė, Marė Drutekienė, Antanas Vaišnys, Jadvyga Stulginskaitė. Programos vedėjas — dr. M. J. Colney.

Dalyvis

WATERBURY, CT.

CONNECTICUT LIETUVIŲ KONFERENCIJA

Amerikos Lietuvių Tarybos centrui pritariant, spalio mėn. 29 d., 2:00 val. p. p. L. P. N. Klubas svetainėje, 48 Green St., Waterbury, Conn., šaukiama Connecticut lietuvių konferencija.

Visų lietuvių kolonijų: Ansonia, Bridgeport, Hartford, New Britain, New Haven, Torrington, Waterbury ir kitų draugijas prašoma išrinkti po du delegatus, ir nuo kiekvienos draugijos po vieną nuo kiekvienų 25 narių. Kviečiama gausiai atsilankyti. Smulkesnių informacijų galima kreiptis pas vietos ALT pirmininką A. J. Aleksį, 76 Center St., Waterbury, Conn., tel. 5-0025.

RAUDONŲJŲ UZTARYTOJAI

Rugsėjo 19 dieną Waterbury American buvo pranešta, kad ir eilė šio miesto gyventojų pasirašė protestą Kongresui prieš antikomunistinį įstatymą. Tarp pasirašiusiųjų matoma ir Dr. bei Mrs. John S. Staneslow... J. S.

ROCHESTER, N. Y. LIETUVIŲ DIENA

Kaip ir kitais metais, Lietuvių Dieną surengė ALT skyrius.

Įprastiniam automobilų parade dalyvavo apie 100 tautinių spalvų kaspainais, vėliavėlėmis ir lėlimis papuoštų mašinų. Schutzen Parke įvyko ALT pirmininko P. Norkeliūno rūpesčiu suruoštas tradicinis piknikas, kurį pajvarino muz. Armono vedamas choras ir tautinių šokių grupė. Pelną gauta \$560. Pageidaujama, kad kitais metais tokia šventė būtų rengiama gražesniame parke, su didesne programa ir kad būtų pakviesta ir kitataučių svečių.

TAUTOS ŠVENTĖ

Rugsėjo 8 dienos tautos šventės programa atitinkamas iškilmes surengė P. Liet. Bendruomenės skyriaus valdyba. Po JAV ir Lie-

tuos himnų buvo rašytojo J. Jankaus paskaita. Skyriaus pirmininkas dail. L. Vilimas baigiamajame žodyje pranešė iš Washingtono gautą atsakymą į birželio 15 d. proga nusiųstą rezoliuciją ir pasidžiaugė, kad parapijos mokykloje įvedamos lietuvių kalbos pamokos. Klebonui J. Bakšiui susirinkusieji dėkojo nuoširdžiu plojimu.

LIETUVIŲ KAVINĖ

Energingi naujakuriai — A. Beresnevičius, F. Mackevičius, J. Valiukėnas ir H. Žemelis kooperaciniais pagrindais įsteigė kavinę — užkandinę "Baltic", Hudson Ave., 521.

Šiai bealkoholinei įstaigai, žinoma, bus sunkiau laikytis, negu "salūnams", tačiau drąsiems verslininkams linkėtina kogeriausio pasisekimo. P.

NASHUA, N. H. GEGUŽINĖ IR KOVA DĖL JOS

Rugpjūčio 27 dieną čia nesenai įsteigęs Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos skyrius surengė gegužinę.

Meningą dalį atliko iš Worcester, Mass., atkviestas Tremtinių Meno Mėgėjų Ratelio choras ir tautinių šokių grupė.

Skambi lietuviška daina visus pradžiugino. Tautiškai pasipuošę šokėjai išjudino iš apsnūdimo.

Anot vietinių lietuvių, tai pirmą kartą taip gražiai pavykusi gegužinė Našvėje.

Bet dėl tos gegužinės įvyko ir gana aštri kova.

Tremtinė Antanavičienė čia pat sudarė tautinių šokių šokėjų grupę ir padėjo nemaža vargo jai parengti.

Vietos klebonui buvo žinoma, kas rengia gegužinę, ir buvo žinoma, kad šokėjų grupę rengiasi dalyvauti jos programoje, nes jam buvo sumokėta 10 dolerių, kad apie gegužinę paskelbtų.

Pinigus klebonas priėmė ir pažadėjo paskelbti per du sekmdienius. Bet vieton skelbęs, jis pradėjo pikčiausią akciją, kad niekas į gegužinę neitų, nes, esą, ją rengia ateistai.

Pirma bandė grasymais priversti narius gegužinės nerengti. Pagaliau visi trys kunigai (vienas iš jų ką tik nesenai atvykęs) ėmė kurstyti tautinių šokių šokėjus, kad atsisakytų dalyvauti programoje. Vargoninkui uždraudė gegužinėje groti, nors buvo apsiėmęs ir buvo sutarta dėl atlyginimo. Paskutinę dieną prieš gegužinę ši akcija kungams pavyko. Vargoninkui teko

DETROIT, MICH.

ALTS SKYRIUS TURI JAU 70 NARIŲ

Poastotoginis Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos 4-to sk. susirinkimas įvyko pereiną sekmdienį, rugsėjo 24 d. Tarp kitų reikalų buvo pradėtas vienas ypatingai svarbus darbas: pradėtas organizuoti jaunimo skyrius, kuris netrukus pradės veikti. Taip pat nutarta surengti eilę koncertų, vakarų, paskaitų, kviečiant menininkus ir prelegentus taip pat ir iš kitų vietovių.

Skyriuje dabar yra 70 narių ir vis daugėja. Nemaža yra ir vietinių lietuvių, kurie noriai stoja veikti kilnios tautinės idėjos labui.

Skyriaus valdyboje dabar yra: pirm. J. Kripas, visepirm. H. Raubienė ir A. Gilvydis, sekr. J. Svoba, išd. J. Juška.

Skyriui daug pagelbsti patarimais ir darbu ALTS Apygardos pirmininkė, žinoma visuomenininkė, kultūrininkė ir tremtinių geradarė Marija Sims.

VI. Pauza.

DAYTON, OHIO

IŠVYKO PAKSTO ORKESTRAS

Rugsėjo 17 d. B. Pakšto orkestras, išvykdamas į Chicago, surengė atsisveikinimo vakarą, kuriame buvo graži koncertinė programa, atlikta pačių orkestro dalyvių, ir kurios metu B. Pakštas tarė visų išvykstančiųjų vardų atsisveikinimo žodį, dėkodamas visiems, kurie padėjo jiems čia atvykti ir žengti pirmus žingsnius šioje šalyje.

Daytoniečių vardu jautriai ir susijaudinęs kalbėjo kun. V. Karskis. Visiems orkestro dalyviams buvo įteikta gėlių ir gražūs Lietuvos Vytis. Nuo parapijos choro, kuriame beveik visi pakštiečiai irgi dalyvavo, atsisveikinimo žodį tarė P. Ambrozaitis.

Dabar tie vyrai linksmins čia kagiškius tenyščiusos tremtinių namuose. Mes linkim jiems geriausio pasisekimo, bet vis dėlto labai apgailestaujam, kad jie mus apleido, nes jie buvo labai atgaivinę mūsų kolonijos gyvenimą. Net ir kitataučiai žavėjosi jų muzika ir dainomis ir pavydėjo mums. J. A. Urbonas.

•PAKELIUI Į MIRTĮ —

G. Gaidžiūno aprašymai apie pergyvenimus vokiečių kalėjimuose. 231 pusl. Kaina \$1.00

Taupyti galima ir laisškai! Prašykite informaciją paštu!

STANDARD FEDERAL SAVINGS & LOAN ASS'N.

PIGIOS PASKOLOS NAMAMS

TAUPLYK SAUGIAI ... mes per 41 metus visiems išmokėjome paskolas. Turtas per 25 milijonus dolerių. Atsargos fondas per 2¼ milijono U. S. Government Securities ir grynais pinigais per 12 milijonų STIPRIAUSIA TAUPYMO ISTAIGA CHICAGOJE Federal Savings & Loan Insurance Corporation narys

JUSTIN MACKIEWICH, PRESIDENT & MGR. 4192 Archer Avenue Chicago 32, Illinois TELEFONAS: Virginia 7-1141

DARBO VALANDOS: Kasdien nuo 9 iki 4. Trečiadieniais nuo 9 iki 12 dienų. Ketvirtadieniais nuo 9 iki 8 vak.

JAUNOJI KARTA

DIRVOS skyrius jaunimui

Laidinama kiekvieno mėnesio trečią savaitę. • Redaguoja ALDONA AUGUSTINAVICIENE • 4579 West 157th Street, Cleveland 11, Ohio, U.S.A. • CL. 0821.

KĄ JAUNIMAS RAŠO?

Jaunosios Kartos redakcija į savo klausimą, "Ar nelaikas pradėti jaunimui daugiau rašyti?", gavo eilę laišku, kurių mintimis norėtų pasidalinti su savo skaitytojais.

Už tuos laiškus redakcija nuoširdžiai dėkoja, nes ji nieko daugiau nesiekia, kaip tik jaunimo susidomėjimo jam skirta spauda, nesvarbu, ar jis mūsų keliamoms mintims pritaria, ar jas kritikuoja. Didesniame jaunimo judėjime kaip tik glūdi tų naujų kelių ieškojimas, kuriais eidami jaunieji lietuviai išsivijoje gyventi pačiu tiksliausiu gyvenimu. Juk, iš tikrųjų, ir tas mūsų didžiulis noras, kad jaunimas daugiau rašytų, ir yra tik noras, kad jaunimui būtų lengviau atrasti minėtus tikruosius gyvenimo kelius, kad jis ir save geriau pažintų ir išryškėtų jo likimo besisielojantiems.

Bet ką jaunimas rašo?

Beveik visi jaunieji, atsiliepę į mūsų keliamas mintis, pareiškė norį daugiau jaunimui skirtos spaudos ir didesnio susirūpinimo jaunimo reikalais. Esą, dabar jaunimas turis per mažai galimybių rašyti, nes kas gi spausdins pirmuosius ir bandomuosius jaunųjų kūrinius... Jei būtų daugiau jaunimui skirtos specialios spaudos, jie, esą, daugiau rašytų.

Jaunimas nerąšas dar ir dėl to, kad jį atbaidas mūsų visuomenės partinis susiskaldymas. Juk jie visi nori siekti vieno ir to paties tikslo: Lietuvos išlaisvinimo, tad kam tos partijos... Dėl to jie nerąšas, kadangi esą pasijutę tarp tų partijų paklydę ir nežina, kur rašyti.

Pagaliam, jie nerąšas, kadangi jiems esą dar sunku susiorientuoti naujame gyvenime. "Mes lyg miške paklydom, išėję į platų pasaulį", — rašo vienas jaunuolis iš Kanados, — "ir gyvenimas mums darosi neaiškus dėl to, kad mūsų turėtos idėjos tokios nepanašios į pilką ir kasdienišką gyvenimą, kurį mes dabar gyvename. Ką tad rašyti?"

Kai kuriems atrodė, kad nesą jokio pagrindo priekaištauti jaunimui dėl pasyvumo spaudoje, nes jaunimas visai nesą pasyvus išsivijoje.

Šalia to, beveik visi savo laiškuose nurodė, jog norint didesnio jaunimo judėjimo ir organizavimosi, jam reikia vadų. Štai vienas iš Chicago rašo: "Karalystė be karaliaus, demokratija be prezidento, kariuomenė be vado yra niekis, ji neturi savo reikšmės. Kariuomenė — tai mes. Mums reikia vado ir iš mūsų pačių tarpo." Tik jaunimo vadai, sako, turėtų geriau pažinti dabarties jaunimo sąlygas ("O jie pažinti, jei būtų iš jų pačių tarpo", — rašo tas pats jaunuolis.). Jie suprastų jų nuotaikas ir tada, kai jie dirba fabrikuose tarp mašinų užimo, kai dolerį kala, ir tada, kai laisvalaikį žiūri kaubojisų filmų. Reikia geriau suprasti dabartinį išsivijusį jaunimą atsižvelgiant ir į tai, kaip jis buvo auklėtas per tuos paskutiniuosius metus. Jaunimo nuotaikos esančios labai nutolusios nuo nuo idiliškos bei romantiškos Lietuvos gyvenimo. Užtat jie norėtų daugiau naujų temų, gvildinančių jų naują dabarties gyvenimą.

O vis dėlto, net ir po tų jaunimo laišku bei pasipassakojimų, mes norėtumėm pakartoti mintį, kad jaunimas išsivijoje turėtų pats sukurti didesnį savo judėjimą, turi nugalėti nepalankias sąlygas ir pats rūpintis savo spaudos išplėtimu.

Nes kas gi steigė daugiau specialiai jaunimui skirtų žurnalų, jeigu net ir į tą mažą laikraščio kampelį pats jaunimas taip retai teatsiūnė savo kūrybos. Argi jaunimas norėtų, kad tik vyresnieji juos trauktų į

paviršių, kada jaunimas pats juk yra veržlumas ir gyvybė.

Mes norėtumėm pacituoti Adomą Mickevičių: "Paduok, jaunyste, man sparnus...", tik bijome priekaištų, kad tai jau per daug girdėta mintis, ne vienam iš jaunųjų gal ir baigiamųjų egzaminų tema buvusi...

Vienas iš laišku

Gerbiama Ponia Redaktore,

Man perskačius Jūsų 1950. 8. 17. vedamąjį "Ar nereikia jaunimui pradėti daugiau rašyti?", kilo abejonės, ar turi pagrindo tie priekaištai, kuriuos Jūs adresavote tremties jaunimui dėl pasyvumo spaudoje.

Kad jaunimas turi pratintis rašyti, tuo niekas neabejoja. Bet ar yra sąlygos jaunimui su savo kulkiais kūriniams pasirodyti bent kur Amerikoje Lietuvių spaudoje? Ar yra bent koks lietuvių jaunimo leidraštis? Pasakykite, taip — yra Ateitis. Tačiau ir ji jaunimui "perkieta", nes apsikrovusi daugiausia filosofiniais straipsniais. Gerai, kad p. A. Jankevičiūtė turi neabejotiną talentą, su kuriuo net Draugų konkurse sugebėjo išplėsti pirmąją premiją. Duok, Dieve, daugiau tokių lietuvių tautai! Dirva ar nebus vienintelis laikraštis, įsteigęs jaunimo skyrių. O daugiau — negirdėt.

Kita periodinė ir neperiodinė lietuvių spauda turi pakankamai rimtų straipsnių ir neatidėliotinių rašinių, kuriais užpildo savo puslapius. O mėgėjai ar pradedantieji rašyti neturi ten vietos.

O pagaliau, ar galima taip aklaivai tvirtinti, kad jaunimas visai pamiršo plunksną? Juk straipsnių autoriai ar korespondentai nerąša amžiams po savo kūriniu. Aš tikiu, ne vienas jų priklauso ir jaunajai kartai. Negalime pamiršti, kad Ateitis jau senokai yra paskelbusi jaunimo literatūrinį konkursą, kur tikriausiai savo novelėmis ar apsakymais pasireiškė ne vienas jaunasis rašytojas. Nemanau, kad čia jau būtų viskas lietuvių jaunimo literatūriname gyvenime. O ar galima iš sauželės čia esančio tremties jaunimo reikalauti šimtų, kurie būtų literatūrai padavę savo sielą?

Ar negalėjo mūsų literatūriniai išminčiai vietoj naujo kultūrinio žurnalo įsteigti jaunimo literatūrinę sąlygą ("O jie pažinti, jei būtų iš jų pačių tarpo", — rašo tas pats jaunuolis.). Jie suprastų jų nuotaikas ir tada, kai jie dirba fabrikuose tarp mašinų užimo, kai dolerį kala, ir tada, kai laisvalaikį žiūri kaubojisų filmų. Reikia geriau suprasti dabartinį išsivijusį jaunimą atsižvelgiant ir į tai, kaip jis buvo auklėtas per tuos paskutiniuosius metus. Jaunimo nuotaikos esančios labai nutolusios nuo nuo idiliškos bei romantiškos Lietuvos gyvenimo. Užtat jie norėtų daugiau naujų temų, gvildinančių jų naują dabarties gyvenimą.

O vis dėlto, net ir po tų jaunimo laišku bei pasipassakojimų, mes norėtumėm pakartoti mintį, kad jaunimas išsivijoje turėtų pats sukurti didesnį savo judėjimą, turi nugalėti nepalankias sąlygas ir pats rūpintis savo spaudos išplėtimu.

Nes kas gi steigė daugiau specialiai jaunimui skirtų žurnalų, jeigu net ir į tą mažą laikraščio kampelį pats jaunimas taip retai teatsiūnė savo kūrybos. Argi jaunimas norėtų, kad tik vyresnieji juos trauktų į

CIVILIZACIJOS IR KULTŪROS KLAUSIMU

Prieš kiek laiko Amerikos lietuvių spaudoje pasirodė diskusinių straipsnių dėl Amerikos kultūros lygio ir dėl kultūros sąvokos iš esmės. Tokios ir panašios diskusijos yra sveikintinos. Mes lietuviai, ypatingai naujieji tremtiniai per, palyginti, trumpą laikotarpį išgyvenome įvairius socialinius bandymus ir perkeliamome eilę kraštų su įvairiu kultūrinio ir civilizacinio lygio.

Bandydami savo išgyvenimus ir pastebėjimus išnagrinėti ir diskutuoti, mes gauname labai vertingą progą giliau suprasti visuomeninio gyvenimo reikšmių, įgyti kritišką žvilgsnį ir pakilti aukščiau kasdieninio gyvenimo lygio.

Ne be reikalo sakome, kad sunkūs pergyvenimai asmenims, nenustojusios kontrolės ir kritikos, stiprina ir ugdo, o tuos, kurie nesugeba giliau įžvelgti — sužlugdo.

Žinoma, tokios diskusijos ypatingai naudingos jaunimui, nes jaunimo pirmoji pareiga yra savo intelektualinių galių ugdymas.

Iš pasirodžiusių straipsnių šia tema matyti du pagrindiniai nuomonų poliai. Vieni didžiausią kultūros laimėjimą mato Amerikos civilizaciją, kiti kultūrinį lygį nori matuoti meniniais bei literatūriniais laimėjimais bei tautos susidomėjimu jais.

Taigi pirmutinis klausimas — kultūros sąvoka iš esmės. Ji yra daugiau jaučiama, intuityviai suprantama, negu apibrėžiama, — kaip ir dauguma plačiai vartojamų sąvokų.

Visiems yra žinomas skirtumas tarp civilizacijos — ekonominės gerovės bei technikos lygio ir kultūros. Kultūra mes norime nusakyti dvasinį visuomenės ir atskiro asmens lygį.

Kadangi vertinamos žmogaus dvasinės vertybės yra įvairios, tai labai plati ir įvairi yra ir kultūros sąvoka.

Pati svarbiausioji ypatybė yra moralinis lygis, objektyvumas, charakterio ypatybės, garantuojančios gerą visuomeninį sugyvenimą ir padedančios sukurti sklandžią organizaciją.

Toliau seka intelektualinės vertybės: aukštas išsilavinimas, pažangos siekimas, domėjimasis mokslu ir jo problemomis, geras skonis ir tt.

Mes dažnai meną laikome neatiskiriamą kultūros dalimi. Bet tai nėra. Galima įsivaizduoti labai aukštos klasės menininką, kuris savo kitomis ypatybėmis

visiškai nėra kultūringas asmuo. (Tokių pavyzdžių neretai pasitaiko). Ir atvirkščiai — labai kultūringas asmuo gali tačiau visiškai nesidomėti menu.

Ta prasme mes esam jaunosios mūsų literatūros aukos, kuri ta prasme yra rusų tradicijų seklė. Literatūroje menininkai dažniausia esti mums rodomi pavertę aukščiausios kultūros asmenybės sinonimu, o politiniai ar ekonominiai veikėjai, ypatingai turintieji nuosavą kapitalą, reprezentuoja dažniausiai neigiamus tipus.

Objektyvi statistika, jeigu ją galima būtų padaryti, greičiausiai, nepatvirtintų ypatingesnių kultūros laimėjimų būtinai tik tik tam tikroje profesijoje grupėje (žinoma, kalbant apie profesijas, reikalaujančias intelektualinio pasiruošimo).

Taigi gali būti ir labai aukštos kultūros kraštas su labai žemu meniniu standartu.

Bet praktikoje taip nebūna, nes aukšto intelekto asmenys dažniausiai turi ir subtilų estetišką jausmą, kuris aukšto intelekto aplinkumoje neišvengiamai pasireiškia aukšta klase.

Teoriškai galima įsivaizduoti ir labai kultūringą visuomenę, tačiau visai žemos civilizacijos. Pavyzdžiui, didelė grupė kultūringų žmonių, priverstų gyventi tremtyje, kur nors Sibire, pirmiausiaiosios gyvenimo sąlygos. Ta grupė vistiek liks kultūringa.

Bet paprastai praktikoje civilizacija ir kultūra žygiuoja lygiagrečiai, nes žmonės trokšta civilizacijos patogumų, o būdami kultūringesni paprastai sugeba jų daugiau ir pasiekti. Iš kitos pusės — kultūringai asmenys išaugti reikia ir palankių materialinių sąlygų, kurias gali garantuoti tik aukšta civilizacija.

Kad kraštas ekonomiskai žydi, šiais laikais reikia aukšto technikos mokslo lygio, o tai neįmanoma be kitų gamtos mokslų aukšto lygio.

Reikia geros krašto organizacijos, o tai neįmanoma be aukšto teisių mokslo lygio.

Tik turtingas kraštas gali pakelti daugiau lėšų jaunumenei auklėti ir mokslinti.

Taip galvodami, mes greit galime prieti prie pirmos minties klaidos ir sutaptinti civilizaciją su kultūra. Kaip tik Amerikos pavyzdys rodo, kad aukštojoje civilizacijoje ir ypatingai aukštame ekonominio gyvenimo standarte, kurie taip reikalingi kultūrai klestėti ir kelti, slėpi ir tam tikri neišvengiami pavojai, kuriuos iškelti ir yra šio straipsnio tikslas.

Jau karo metu Lietuvoje visi pastebėjome idomų reiškinį. Teatrai, koncertai ir kiti meniniai parengimai blogiausiose karo metu ekonominėse sąlygose buvo žymiai gausiau lankomi, kaip prieš karo laikais. Nepaprastai pakilo laikraščių ir knygų tiražai. Tą patį reiškinį matėme ir Vokietijoje tremtinių tarpe. 1948 metų valiutų reforma žymiai pagerino gyvenimo sąlygas, bet tuojuo sudavė didelį smūgį išsiplėtojusiai kultūrinei veiklai.

Kodėl taip yra? Sunkesniais laikais, ypač pinigų neturint tikros vertės, negalint matyti aiškios ateities, žmonės neturi tikslo taupyti, o svarbiausia, kad daug žmogaus mėgiamų malonumų, kaip skaniai pavalgyti, gražiai pasipuotėti, keliauti ir tt., tada nepasiekiami. Kinas, teatrai, koncertai, spaudoje tokiose aplinkybėse lieka vieninteliai prieinami malonumai, todėl daugelis jų puola prie jų. Tuo galima paaiškinti ir tai, kodėl Rusijoje yra labai gyvas meninis gyvenimas.

JAUNOSIOS LIETUVOS HIMNAS

Maironis

Jaunoji Lietuvos karta, Tėvų pamilus brangia šali, Už ją, už ją, kiek jėgos gali, Širdim galina ir karšta Ne už skriaudas vien proletaro Visos tautos varyti baro Į darbininkų eilę stok Placiausiu mostu užsimok.

Pagerbės milžinus tautos Ir darbus savo pirmtakūnų, Patsai auk ateičiai galūnų Ir savo prievolės šventos Ineiti irgi savo dalį Darbais palaimint brolių šali, Jaunime pažanus atmint! Garbės sau kelią pasirink!

Ant išvyniotos vėliavos Kilniai išrašė: už tėvynę! Rankas sau draugiškai supynę Pirmyn, Jaunime Lietuvos! Pirmyn aukštai tarnaut idėjai, Šviesesnes ateities kūrėjai! Pirmyn, jauni draugai, pirmyn! Kaip Vilniaus Bokštai vis aukštyn!

Šviesus šešėlis

MYKOLAITIS PUTINAS

(Tėsinys iš pereito JK numerio)

Petras vėl sėda prieš krosnį, vėl pasiremia delnais smakrą ir stengiasi su visomis smulkmenomis įsivaizduoti vakar vakarą.

Nori dar kartą pergyventi maloniausias gyvenimo valandėles:

... Taip pat, kaip šiandien, kūrėnosi atviras, platus krosnis, linksmai sprakėjo malkos, vinguliavo, raitėsi auksiniai liepsnų liežuveliai. Taip pat sienomis bykčiojo raudoni šviestos atspinduliai, o iš kerčių šliaužiojo, tasesi gūdis šešėliai...

... Štai, rodo, sėdi jiedu su Irka prieš ugnį toki nepaprastai susitelkę, ramūs. Apsivilksiu baltą palaidinę jaukiose kambario sutenose, paslaptingoje šešėlių simfonijoje, ji pati atrodė lyg šviesus šešėlis — lyg saulėtas gyvybės tonas gūžiose funerale akorduose.

Sėdi arti susiglaudę. O akių lėlūtėse liepsnos atspinduliais giliausi slėpiniai reiškiniai.

... Jisai kalbėjo apie lietuvių dailę: — apie Čiurlionies garų sonatas — vizijas ant drobės dažais išgiedotas, apie Sasnausko giesmes, rimties akordais siūbuojančias ir maldos ekstazėje "Requiem" dangiška harmonija skambanti, apie Vydūno "Prabogių šešėlius" ir "Amžiną ugnį" — amžinos šviesos ir melės reiškinį — ir daug dar jai kalbėjo, svajojo.

... Kame gi ieškoti gyvenimo paramos, nuovargy poilsio, darbui įkvėpimo?...

Tartum ne jis kalba. Siela pati reiškiniai, gėlmės saugoti jausmai prabyla.

O jį sako jam taip nuoširdžiai, šiltai:

... Meilėje... — ir lėtai į akis pažvelgė.

... Kad niekas nemylė... — nė nejuoto, kaip pasakė. Geriau būtų nesakęs.

... Bet jį laisva ranka jau apka-

bino jį per petį ir priglaudė galvą.

... — Aš myliu... Tystelėjo iš kamų šešėliai, — skečiasi, plinta, auga — už kampos sustoję ir apsiurbę, suvėlė visa...

— Staiga — takšt, takšt, takšt j duris.

Pašoko Petras iš svajonių. Duryse stovi kažkas apykaklę pastatęs, snieguotas. Pasuko elektrą — žiūri: Pranas.

Sviėdė Giedrūnas apsnigtą kepturę į kamą, šoko, apkabino Petrą ir nu bučiuoti. Loštelėjo šilėnas:

— Ar tu?... Sakyk, kas yr?

O Pranas padėjo jam ant pečių abi rankas — toką nepaprastai nušvitęs, susijaudinęs, akys žiba — ir sako rimtai, iškilmingai, staciai akysna žiūrėdamas:

— Aštuntą sausio dieną Lietuvių Tautos Taryba Vilniuje paskelbė Lietuvą nepriklausoma valstybe. Vokiečiai, po ilgos kovos, priėmė savistovybės formulę — ir jis, staiga pametęs savo rimtumą, vėl apkabino šilėną.

— Ar tu supranti? Lietuva nepriklausoma! Brolyti! Tiek laukus, tiek kentus...

Cia Prano balsas nutrūko... Sumišo šilėnas. Nebežino nė ką daryti.

— Palauk! Kaip gi tad?... Iš kur žinia? Pasakyk gi!

Giedrūnas nieko neatsakė, tik pakiojo jam popierio lapą. Stvėrė Petras.

— Jono telegrama iš Stockholm! "Vokiečiai priėmė nepriklausomybės projektą. Aštuntą sausio Taryba skelbia..."

Nebaigė skaityti, šoko prie Prano, apkabino jį ir spaudė, bučiavo... Paskui šoko ant kedės ir mosuodamas lapu sušuko, tartum tūkstančiams žmonių šaukdamas:

— Valio, nepriklausoma Lietuva!!!

— Valio-o! — siūbtelėjo Pra-

mo. Tačiau šiandien amerikietis džiaugiasi kiek galima ilgiau išbuvęs fabrike, nes jo pardufotas laikas yra gerai apmokamas ir jis už uždirbtus pinigus gali įsigyti pageidaujamų vertybių.

Šiandien daug kas iš mūsų stebisi, kad naujai atvykusios moterys, palikusios vaikus, skuba į darbą. Sako "dolerio kalimo liga apsirgo"... O tas ausidomėjimas darbu yra ne dėl kokios ligos, bet tik dėl paprasto darbo ir atlyginimo santykio. Jeigu Europoje (ir Lietuvoje) už metus paprasto darbo moterys galėtų nusipirkti puikią mašiną ar apstatyti gražiais baldais butą, — irgi visos norėtų dirbti.

Taigi peršasi išvada, kad teisingesnis yra pasakymas, jog žmonės daug dirba todėl, kad jie yra turtingi, o ne todėl turtingi, kad daug dirba. Turtingas kraštas moka daugiau darbininkui, skaičiuojant vertybėmis, kaip neturtingas, ir tai yra svarbiausias darbštumo akstinas.

Jeigu šiandien kas Rusijos darbininkui už antvalandį mokėtų 15 svarų cukraus ar panašiai, tai elinins darbininkas dirbti iki užsimušimo iš nuovargio, jei tik jo niekas namo neišvarytų. Toks susiinteresavimas darbu, aišku, dar daugiau kelia tautos ūkio našumą, bet nepalieka laiko šalutiniams užsiėmimams, vispusiškai žmogaus ugdymui, domėjimuisi menu, mėgėjiskų mokslu, politika ir tt.

Be abejo, kaip jau minėta, didesnis tautos turtais teikia daug galimybių kultūrinei pažangai. Čia iškeltas ir vienas neigiamas reiškinys. Aišku, turtinga tauta gali tą neigiamą reiškinį sumažinti, pav., sustiprindama ir prailgindama jaunumenes mokymo ir auklėjimo laikotarpį. Bet apie tai kitą kartą.

Yra žinomas faktas, kad specializuotoje pramonėje šiandien yra labai maža belikę darbų, kurie gali sudaryti žmogui malonumą.

Yra žinomas faktas, kad specializuotoje pramonėje šiandien yra labai maža belikę darbų, kurie gali sudaryti žmogui malonumą.

Yra žinomas faktas, kad specializuotoje pramonėje šiandien yra labai maža belikę darbų, kurie gali sudaryti žmogui malonumą.

Yra žinomas faktas, kad specializuotoje pramonėje šiandien yra labai maža belikę darbų, kurie gali sudaryti žmogui malonumą.

Yra žinomas faktas, kad specializuotoje pramonėje šiandien yra labai maža belikę darbų, kurie gali sudaryti žmogui malonumą.

nas ir, pats išsigandęs savo balso, nutraukė Petrą nuo "tribunos".

Bet tas nerimo: — Brolyti! Tai bent naujiena! Pagaliau gi sulaukėm. Žinai, rodo gatvėmis bėgėčiau ir šaukčiau... šimts paibelų! Tegul visi žino: Lietuva nepriklausoma! Na dabar tai mes padirbėsime!...

Suorganizuosim valstybę, įvesim tvarką, nutiesim geležinkelius, užmegsim prekybą... Beje, kokios gi sienos? O jūra? O Prūsų Lietuva?... Na, apie tai paskui. Svarbu, kad paskelbta. A — a... aštuntą sausio, o šiandien jau penkioliktą, vadinas, pereitą antradienį — jau visa savaitė. Puiku, puiku!

Bet Giedrūnas jau surimtėjo. Atsisėdo ant kanapės, susinėrė ant krūtinės rankas ir susimastė.

— Taip, Lietuva paskelbta nepriklausoma, — prabilo lygiu balsu, — tačiau nemanyk, kad tuomi viskas ir baigta. Tai tik pradžia. Be abejo, teks dar daug kovoti, kol tą nepriklausomybę įvykdinsime — ir su tais pačiais vokiečiais, ir su rusais, ir su lenkais, ir dargi su saviškiais. O darbo, kiek darbo...

— Beje, gi tu ne viską perskaitei, — pašoko jis atsiminęs. — Duokš telegramą.

Ir rodydamas šilėnui emė skaityti:

"... Aštuntą sausio Taryba skelbia Lietuvą nepriklausoma * metų vasario 16 dieną. Luojau renkites grįžti. Smulkmenoms laišku, Jonas." O telegrama, žiūrėk, adresuota man ir tau. Reiškia, kad mudu tuojuo turėsime grįžti Lietuvon.

— Grįžti Lietuvon? Nu?! — šilėnas nušvito, bet tuoj ir vėl apsniauškė. Skausmingai sutraukė ankačius, lyg ką atimnė, perbraukė ranka per kaklą ir emė vaikščioti po kambarį.

— Nejaugi tuojuo ir grįšime? — paklausė netvirtu balsu, lyg pats sau sakdamas.

— Žinoma, negi rytoj, — patvirtino Pranas, — bet kuo greičiau, tuo geriau. Taigi turime rengtis, baigti reikalus, rūpintis pasais, kad gavus laišką ir paaiškėjus dalykams, tuojuo galėtume ir važiuoti. Brangi kiekviena diena.

Ir jis emė rengtis namo.

— Taigi, žiūrėk, ateinantį sekmdienį sukaime didelį susirinkimą. Paimsime didžiulę salę, išpuosime, ištaisysime, — reikia tinkamai pranešti žmonėms ir paminėti Lietuvos nepriklausomybės paskelbimą. Prisirenk šį tą pasakyti. Na, lik sveikas! Aš dar turiu vienur kitur užsukti... — Ir draugai atsisveikina.

Likęs vienas Petras ilgai negalėjo suvalkyti savo minčių. Maišėsi jos, mainėsi visai, kartais lyg išsipindamas, dėjosi į neva priimtinas išvadas, tai vėl priešais puldamos ardė ir vertė absurdaus, rodo, nuoseklius protavimus. O virš viso to chaoso samonėje spindėjo tik dvi aiškios idėjos: kad jam reikia važiuoti dirbti į Nepriklausomą Lietuvą, ir kad jis myli ir yra mylimas iedaliai tobulos, kaip jam rodesi, ir gražios moteriškos — rusaitės.

Tos dvi idėjos stačiai plėšė šilėno sielą į dvi pusis. Kad jam reikia važiuoti ir jis ten važiuos, tai buvo aišku. Bet kaip gi Iri-na? Savo laimės jis gali išsižadėti, bet ar jis turi teisę griauti ir jos laimę? O tačiau reiks sugriauti. Tai bent kokiu būdu padaryti taip, kad ji suprastų, kad jis, Petras, čia nekaltas, kad jis iš tiesų Lietuvai reikalingas, kad neįtarti, jog jos nemylė.

— Ikalbinėjimai, pasiteisinimai čia mažai ką padės. Reikia pirma į parengti. Tegu pati įsitikina. Pakviesiu ją sekmdienį (Perkelta į 6-tą pusl.)

* Iš tiesų Lietuvos nepriklausomybė buvo paskelbta tik 1918

B. L.

IŠKILMINGAS ATIDARYMAS

Nuo antradi., rugsėjo 28 iki šeštadi., spalio 1

WESTINGHOUSE TELEVIZIJOS APARATAS DOVANAI

60 kitų dovanų teks tiems, kurie atvyks pasiimti laimingų kortelių. Laimėjimo kortelės bus dovanai duodamos visiems, kurie per tą iškilmingo atidarymo laiką apsilankys. Laimėjimų traukimas bus šeštadienį, spalio 1 d., 8:00 v. v. Nėra būtina ten būti traukimo laiku, kad laimėtumėt.

SHAKER HI-SPEED SERVICE STATION

SHAKER BLVD., PRIE EAST 116-tos GATVĖS
Eagle Stamps prie kiekvieno pirkinio sudaro jums
papildomas santaupas

OHIO VIEŠŲ PATARNAVIMŲ KOMISIJOS

NAUJAS PATVARKYMAS

DĖL ŠILDYMO GASU

VARŽOMI NAUJI GASO ŠILDYMO ĮRENGIMAI

Dėl nepaprasto padaugėjimo prašymų naujiems gaso šildymo įrengimams nuo Korėjos karo pradžios, Ohio Viešųjų Patarnavimų Komisija išleido naują patvarkymą, kuris veikia tuojau.

Patvarkymas reikalauja, kad East Ohio Gas Company tiekty gasą naujiems šildymo įtaisams tik tiek, kiek ji gali pajėgti pakelti tą naują našta.

NENORMALUS PRAŠYMŲ UŽPLŪDIMAS

Pridedamas piešinys rodo, kaip nenumatyta pašoko prašymų skaičius įrengti gaso šildymą dėl Korėjoje prasidėjusio karo.

Dėl to yra nustatytos šios taisyklės, kurios taikomos jau nuo dabar:

1. Prašymai įrengti gaso šildymą naujuose pastatuose ir toliau bus tenkinami. ETE
2. Tie, kurie dabar turi šildymo įrengimus kitokiu kuru, galės pakeisti įrengimus tik tiek, kiek bus atlikta įrengimų naujose patalpose. Kur nepakeitimas sudarytų didelių sunkumų, tiems bus teikiama pirmenybė.

Šitie suvaržymai jokių atvejų nelinečia gaso vartojimo jau esamuose įrengimuose vrimui, vandens šildymui, šaldytuvams, skalbiniams džiovinti ir kitiems reikalingams.

EAST OHIO GAS Company

PABUDO MIEGALIAI

(Atkelta iš 3-čio pusl.)

kesčius, kas mokės už salę? Bet leiskim, kad viskas būtų gerai ir būtų pelno. Kokiu pagrindu ta pusė turėtų būti atiduota būtinai Tarybai ir Balfui? Tienas reikalams turim aukoti visi vienodai, o ne ieškoti "atpirkimo ožių", kurie dirbtų, kaip bepročiai ir už mus sukeltų tuos pinigus, o mes jaustumės atlikę didvyrišką darbą, kad nuėjome gero koncerto paklausti ir sumokėjim už tai trejetą dolerių.

Vien jau tas faktas, kad toki koncertai įvyksta tokiose garsiose salėse, man regis, kažin ar kartais ne daugiau reikšmės sudaro Lietuvos bylai ir tremtinių gelbėjimui, negu kelionės pas Achesono sekretorius arba pas Ispanijos ambasadorių... Kas ne kas, o čiuurioniečiai savo dalį šioj srityj jau yra atidavę su kaupu dar būdami Europoj, ir atiduoda ją daugiau už daugę. Ij kitų ir čia. Tuo tarpu jiems reikia nors kiek paramos, kad jų darbo sąlygos nors kiek pagerėtų. Tad teisinga būtų, jei visas jų koncertų pelnas eitų tik į ansamblio išdą (sau asmeniškai jie duoną užsidirba!), ir kad visuomenė dar šalia to rengtų kokius pilnikus ar ką tam darbui paremti.

Kai čiuurioniečiai buvo dar anapus vandenyno, Taryba juk gi nieko nedarė, nei kad ansambli palaikytų, nei kad ji čia pertrauktų. Balfas šiandien per laikraščius dar ieško garantijų ūkininkams, amatininkams, kurie čia, vykty kur nors pas kokio užkampio fermerius, o čiuurioniečiams to nedarė. Niekas dėl to neprieikštauja, bet niekas ir ne užginčys, kad jų atsiradimas čia ir Tarybos ir Balfio tikslams daug

SVIESUS ŠEŠELIS

(Atkelta iš 5-to pusl.)

į mūsų susirinkimą. Pamatys visuomenės ūpą, pamatys didį taautos reikalą, prieš kurį nyksta visi asmens dalykai. Pamatys — ir pasakys: taip, jam reikia važiuoti. Pagaliau mano važiavimas bus nuspręstas, priimtas ir įsistatytas dalykas, kurio nebeatšauksi.

Iš viso savo jausmų ir minčių chaoso gavęs tokių išvadų, Petras pasijuto esąs nuvargęs. Nuslėjo ant kanapos, išsitiesė aukštieknikas, sunėrė rankas po galva, užsimerkė ir sustingo.

Davė valios mintims — ir jos plaukė, plaukė, tartum debesiai tylią vasaros dieną: vieni skaidrūs, šviesūs, lengvučiai, kiti pilki, niurūs šliaužia iš lėto, pavėjami ir paliekami anų šviesiųjų, — iškraipyti, visai išvingiuoti, arba stačiai bevaizdžiais sklypais driekiasi vis į vieną šalį, vis į vieną...

Ir staiga graudu pasidarė Petrai ir liūdna, be galo liūdna.

... Augau, vargau, skyniau kelią į gyvenimą vienų vienas vienintelis. Ir štai praskyniau. Po tiek kovų ir vargų pirmą gyvenimo žingsnį žengiant, štai sutiko mane kadais svajota meilė. Rodos buvau laimingas. O šiandien?... jis karčiai nusišypsojo: — šiandien turiu dvi mylimasias...

Ir pusbalsiai ėmė niūniuoti mėgiamąjį poeto romaną, kuriuo dabar kaip tik gerai galėjo išreikšti tų dviejų mylimųjų meilę:

Jau niekas tavęs taip giliai nemylės, kaip tavo jausmingas poeta. Niekas skausmo jau tiek niekadose nekeitės, kiek jis dėl tavęs, numylėta... Daina atgaivino šilėną. Nė nepajuto, kaip atsikėlė nuo kanapos ir jau vaikščiodamas baigė tvirtu, ramiu ir įsitikinimu pilnu balsu:

Poetams kitiems numylėta ranka, Vainiką iš laurų nupynė. Tu jį bent atmint ar atminsi kada, Tu, jo numylėta Tėvyne?

reikšmingesnis, negu daugelio kitų. O padėjo jiems čia atsirasti "kaž koki" privatus asmenys... Tad gal ir čia galima pasakyti, jog tai buvo "margu sijenėliu apvilktas partinis reikaliukas"?

Atvirai kalbant, nepatinka ir man, kam čiuurioniečiai negali savo koncertų rengti patys, kaip buvo Clevelande padaryta. Visuomenės komitetų tuo tarpu dar neatsirado tokių, kurie to dalyko imtųsi. Todėl ir tenka, atrodo, tenkintis taip vadinamais komerciniais pagrindais paremtais patarnavimais. Tiesa, Pittsburghe buvo koncertai visuomeniškais pagrindais organizuoti, bet ir finansiniai rezultatai, berods, išėjo ansamblui nieku negeresni, kaip komerciniame būde.

O vis dėlto, į tuos koncertus neteisinga taip žiūrėti, kad štai, gal kas nors iš to uždirbs, tai kam aš čia dar remsiu. Tai yra pirmųjų ledų laužimas. Jei jie bus pralaužti, jei New Yorko ir Philadelphia salės bus pilnos, tai ateityje ir komersantai turės duoti geresnes sąlygas ansambliui. Todėl lietuvių visuomenė jokios klaidos nepadarys, jei padės tas sales pripildyti.

Rengėjai, žinoma, klaidingai padarė, kad leido susidaryti įspūdžiui, jog tai koncertai vieno laikraščio naudai. O tas įspūdis susidarė gal tik dėl to, kad tik vienas laikraštis aktyviai įtrauktas ar įsitraukė į tų koncertų propagandą ir kad iš viso, kaip dabar matyti, visas reikalų vedimas turi artimų ryšių su vienu laikraščiu. Tai be abejo duoda pagrindo kalbėti apie "partinį" ar asmeninį biznį. Bet tai ne esminis dalykas. Ir kas ne kas, o jau snaudaliai tai dėl to neturi pamato priekaištauti. Jei "nepartiškumas" ar "visuomeninė vienybė" remsis tik nieko nedarymu, tai pirmas pradėčiau šaukti "tegyvuoją partijos!"...

B. K. Naujokas.

NOW YOU CAN BANK WITH

GREATER SECURITY

Each Saving Account

now insured up to

\$10,000

Federal Deposit Insurance Corporation

Member of Federal Reserve System

THE LORAIN BANKING CO.

600 Broadway

Lorain, Ohio

KLAUSIMAS

Ar daug Clevelando namų
turi televiziją?

ATSAKYMAS:

Vienas iš kiekvienų trijų!

Kai televizija atsirado mieste, ji sukelė susijaudinimą.

Visi jos norėjo — nes naujiena, nes pramoga, nes žinios ir vaizdai. O jų namai buvo tam parengti — jie turėjo geras sąlygas, pigų elektros patarnavimą, pasirengusį ir belaukiantį.

Televizija atėjo ir pasiliko... vienu iš daugybės stebuklų, kurie pagerino gyvenimą namuose daug daugiau, negu siekė drąsiausios elektros pionierų svajonės.

Dabar The Illuminating Company tęsia darbą ir statybą tai dienai, kada šios apylinkės elektros naudojimas ir reikalavimas bus kelis kart didesnis, kaip šiandien.

Per penketą metų mes investuosim daugiau kaip \$125,000,000 į naujas jėgaines bei kitus įrengimus geriausioje šalies vietovėje.

Tai dar vienas laisvos iniciatyvos darbo viešai gerovei pavyzdys — iniciatyvos, kuri davė Amerikai geriausią ir taupiausią elektros patarnavimą.

The Illuminating Company
ALWAYS AT YOUR SERVICE
IN THE BEST LOCATION IN THE NATION

Tune in "TEN O'CLOCK TUNES" — All Hit Tunes — All Top Stars — 15 Shows a Week — Mornings at 10 WGAR and WICA — Evenings at 10 WHK

Cleveland ir APYLINKĖSE

ANTRAS DIRVOS VAKARAS!

Dirvos vakaras pereinąs sekmdienį praėjo su tokiu pasisekimu, kad nutarta PAKARTOTI. Antras Dirvos vakaras bus spalio 22 d., t. y., už nepilnų keturių savaičių. Bus tas pats vaidinimas su papildoma programa.

Plačiau apie tai bus paskelbta kitą savaitę.

Teks kiek plačiau pakalbėti ir apie vakaro talkininkus, kurių buvo apie 30 ir kurių pasiaukojimo dėka te-

lėjo įvykti tas daugiau kaip 500 žmonių malonumo suteikęs vakaras.

Jie ryžtasi ir dar kartą tai padaryti. Tai duos progos turėti tą malonumą ir daugeliui tų, kuriems ši kartą nebeliko salėje vietos, ar kurie dėl kitų priežasčių negalėjo dalyvauti.

PAŽADĖJO APSILANKYTI GUBERNATORIUS F. J. LAUSCHE Am. Liet. Politinio Klubu pirm. P. J. Ziūrys gavo laišką iš Ohio gubernatoriaus F. J. Lausche, kuriame jis

dėkoja už pakvietimą į lietuvių susirinkimą šį sekmadienį Lietuvių Salėje (žr. žemiau dedama skelbima) ir žada jame apsilankyti, jei tik aplinkybės nesukliudysiančios.

GYDYTOJAS DR. D. DEGESYS ATIDARĖ SAVO KABINETĄ

Prieš kelias dienas gydytojas dr. Danielius Degesys atidarė savo kabinetą Clevelande, 7039 Superior Ave. (102 kamb.) Tai jau antras lietuvių gydytojas iš neseniai atvykusiųjų praturtina Clevelando gydytojų sąrašą. Jų čia yra ir daugiau, bet kiti dar tebesipraktikuoja įvairiose ligoninėse ir rengiasi egzaminams.

Gydytojas Degesys medicinos mokslus yra baigęs Lietuvoje. Dirbo Kau-no antrojo ligoninėje. Karo metu jis pasitraukęs iš Lietuvos dirbo Vienos chirurginėje ligoninėje, o po karo — Augsburgio miesto ligoninėje, chirurginiam skyriui. Į Clevelandą dr. Degesys atvyko prieš metus laiko. Čia tuoj pradėjo dirbti Polyclinic ligoninėje kaip rezidentas. Atlikęs stažą, perėjo dirbti į Coroner įstaigą, kur ir dabar tebedirba. Prieš kelias savaites išlaikė Ohio valstybinius egzaminus ir gavo teisę savarankiškai praktikuoti.

Dr. Degesys yra kilęs nuo Alytaus. Jis yra veikliai pasireiškęs ir visuomeninėje veikloje.

MOTERŲ SAJUNGOS VAKARAS Spalio 8 d., sekmadienį, Naujos parapijos salėje Moterų Sąjungos 36-ta kuopa rengia vakarą su šokiais. Programoje dalyvauja Aukštuolių, Kūdokių, Stempučių. Pradžia 3:00 v.

LIETUVIŠKOJ MOKYKLOJ Šį sekmadienį pamokų nebus. Mokiniai į pamokas kviečiami susirinkti kitą sekmadienį, spalio 7 d. 9:30 val rytą šv. Jurgio par. mokyklos patalpose.

TEVŲ SUSIRINKIMAS Kita sekmadienį, spalio 8 d., 11:30 val. Lietuvių Salėje šaukiamas tėvų susirinkimas pasitarti lietuviškos mokyklos reikalais. Kviečiami tėvai ne tik tų mokinių, kurie tą mokyklą jau lanko, bet ir tų, kurie jos dar nelanko.

INŽINIERIŲ DR. — JOS VALDYBA Nauja Inž. ir Archit. D-jos Clevelando sk. valdyba pasiskirstė pareigoms: Pr. Drasutis pirm., A. Damušis sekr. ir Alg. Nasvytis v-bos narys.

PRANAS ALEKNA pirmasis tremtinys, atvykęs pagal DP įstatymą, neseniai gavo žinią, kad Lietuvoj likusi jo žmona ir duktė esančios jau Sibire.

HIPPODROME

Nuo šeštadienio, spalio 7, rodoma "No Way Out", drama apie nusikaltėlių, kurs sudaro pavojų Amerikos didmiesčio gyvenimui, apie gydytoją, kurs atlieka gydytojo ir piliečio pareigas. Filma yra apdovanota akademine premija. Vaidina Richard Widmark, Linda Darnell, Sidney Poitier, Mildred Joanne Smith, Harry Bellaver, Stanley Ridges ir Dots Johnson.

RENGIASI VASARIO 16-TAJAI

Spalio 5 d., ateinantį ketvirtadienį, 7:30 val., Lietuvių Salėje, Am. Liet. Tarybos Clevelando skyrius kviečia visų Clevelando lietuvių, organizacijų atstovų pasitarimą Vasario 16 iškilnių rengimo reikalui. Visos organizacijos kviečiamos pasirūpinti būtinai atsistoti savo įgaliotus atstovus. Sveikintina, kad tuo reikalu susirūpintų ne per vėlai ir tinkamu mastu.

SIRGO SV. JURGIO PARAPIJOS KLEBONAS

Kun. V. G. Vilkaitis jau trys savaitės yra pasitraukęs iš pareigų ir gydyosi "Marymount" ligoninėje. Mums praneša, kad kun. Vilkaitis sveiksta ir netrukus grįš.

ANTANINA AKELIENE

nuoširdiai dėkoja visiems dalyvavusiems jos vyro VINCO AKELIO laidotuviuose už gėles, palydėjimą ir parodytą užuojautą. Ypač dėkoja už malonų patarnavimą kun. Ivanauskui ir laidotuvių direktoriui D. Jakubui.

RKO Keith's 105th su Lorain Day, Robert Ryan, Janis Rugs, 27 — 30: "Woman on Pier 13" Carter. Spalio 1 — 3: "Tea for Two" su Doris Day.

Mūsų specialybė virtuvų, vonių, arkų ir spalvotų langų PERTAISYMAS

Taip pat popieriuojame arba dažome kambarius

K. ŠTAUPAS 16908 Endora Rd. KE 1-8794

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba rąkandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkaunavimo, ko visada reikalauja apdraudus kompanijos pirm, negu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS 609-12 Society for Savings Bldg. Telef.: Main 1-1773. Rezidencija: PENINSULA 2521

SLA 136 KUOPOS SUSIRINKIMAS įvyks spalio 1 d., sekmadienį, 11 val. Lietuvių Salėje. Bus svarstomi svarbūs reikalai, kviečiami visi nariai dalyvauti.

J. Alekna, pirm.

PARDUODAMI

dveji namai, trims šeimoms, 5 — 4 ir 5 kambariai, LINWOOD gatv. Kaina \$7,800. Įmokėti tik \$2,000

Kreiptis: P. P. Muliolis, 6606 Superior

GRAZUS KAMEARYS

vienam ar 2 vyrams ar 2 merginoms arba porai be vaikų

1441 E. 82nd St. GA 1-8334

Savings will always be important to the man who wants to look into the future with a feeling of security and personal independence!

Savers always welcome

The Cleveland Trust Company THE BANK FOR ALL THE PEOPLE MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

JONAS G. POLTER

Lietuvis Namų Maliavotojas

Popieriuotojas

Apkaunavimas ar patarimas reikale jūsų namo pagražinimo suteikiama nemokamai.

495 East 123rd St. Telef.: Potomac 1-6899

GREETINGS AND BEST WISHES

Joseph Portaro PRESENTS "THE NEW LOOK"

IN HAIRCUTTING & PERMANENT WAVING MR. JOSEPH PORTARO — MR. & MRS. FRANK PORTARO Our experienced staff ready to serve you:

FRANK PORTARO BEAUTY SALON

1359 Euclid Ave. Liberty 1-7174

13918 Cedar Rd., University Hts. FAirmount 1-1415

Metals pirmyn 1895-ais, Metals pirmyn 1950-ais MONCRIEF SILDYMO IRENGIMAI GAS • OIL • COAL THE HENRY FURNACE CO., Medina, Ohio

Naujas EKONOMETRAS rodo, kiek sutaupote važiuojant CTS

DOVANAI! Matykite kaip ant delno, kiek sutaupote važiuodami CTS į darbą ir ką galite už tai nupirkti! Rasykit Department D • 1404 East 9th Street •

NEW CHINA RESTAURANT

Cleveland's Finest and Most Beautiful Eating Place CHINESE and AMERICAN DISHES 1710 EUCLID AVE.

CLEVELAND, OHIO

Malonus Vasaros Laikas Praeis!

Žmogus turi rūpintis apie artėjančio rudens ir ateinančios žiemos reikalus.

Malonesne ateitim žmogui irgi reikia rūpintis ir tam tikslui reikia taupyti.

Taupymas yra tikras kelias į laimę. Lietuvių Bankas yra saugi ir pelninga taupymo vieta.

Santaupos čia yra apsaugotos Federal Insurance Corp. ir Jungtinių Amerikos Valstybių valdžios.

Čia ir šeštadieniais (subatomis) atidaryta iki 1 val. p. p.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave.

HE 1-2498

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park EX 1-0911

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ZEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams lietuviškoje krautuvėje

P J KERSIS

609-12 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCIA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudus-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda UTah 1-4515

WM. DEBBS PAINTING CO.

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko 7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

I J. SAMAS. JEWELER

Persikėlė į naują didesnę ir gražesnę krautuvę

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Dabar jau turime didesnę rinkinį Deimantų, Ziedų, Laikrodėlių ir visokių graždaikčių, už nupigintą kainą.

楊氏 YOUNG'S 餐館 CHINESE AMERICAN RESTAURANT 2172 Warrensville Center Road next to Halle's

Cantonese Dinners, family style, For reservation call FA 1-9676 Special Luncheons, Dinners, Supper. Freshly prepared orders to take out

Wilkis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė Aldona Wilkis - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE.

HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vesinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENDicott 1-1763

Spalio -October 1

SEKMADIENI

7:30 VAL. VAK.

Lietuvių Salėje, 6835 Superior Avenue

KALBĖS LIETUVIAMS

Ohio Atstovai Amerikos Kongrese:

FRANCES P. BOLTON

ir

GEORGE H. BENDER

Iš lietuvių pusės kalbės —

JULIUS SMETONA

Meninę programą atliks:

SOFIJA KUDOKIENĖ

JULIUS KAZENAS

GAILUTĖ KLIMAITĖ

Įėjimas nemokamas. Kviečiam visus!

RENGIA LIETUVIŲ POLITINIS KLUBAS

PASIRENKAMA DAUGIAU KAIP 6 iš 10

Taverių lankytojams duodama Black Label ir premijuoto alaus iš bonkų užmaskuotom etiketėm

DAUGIAU KAIP 6 BANDYMUOSE IŠ 10 PASIRENKAMA CARLING'S Black Label ALU

Geresnės už premijuotą rūšies, populiria kaina — tai Black Label naujiena! Jei mėgstat lengvą sausą alų, Black Label patiks.

Dėl geresnio kvapnumo jį pasirinko 6 iš kas 10, bandant paslėpus etiketes. Pabandykit bonką, matysit kodėl. Kitą kartą reikalaukit Carling Black Label alaus.

CARLING'S Black Label BEER

BREWING CORPORATION OF AMERICA • CLEVELAND, OHIO

